Nr. 57 (15.147).
Ч. 57 (15.147).
Lwów, wtorek 14. marca 1939.
Львів, второк 14. березня 1939.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką.
Rok LX.
Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 "
піврічно . . . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Карпатоукраїнські діячі не брали участи у змові.

70 УБИТИХ У СЛОВАЧЧИНІ.

(Телефоном від власного кореспондента.)

Прага, 12. III. 1939.

(В. т.) В Хусті відбудеться завтра 13. ц. м. ...комплетне засідання уряду під головуванням премієра о. д-ра Волошина при співучасти ген. Прхалі.

Міністри Клочурак і д-р Брящайко виїхали ... в ночі з Праги до Хусту. Б. міністр ... Ревай і шеф пропаганди д-р Комаринський ... Хусту ще не прибули.

Що торкається вістки про здогадні контакти ... карпатоукраїнських політиків зі словацькими „заговірниками", про що реляціонував ... кореспондента за даними чеських політичних ..., в українських політичних колах це рішуче заперечують. Ваш кореспондент інформувався в компетентних колах дуже основно в тій ... і звідси дістав відповідь:

„ТУТ МОЖЕ БУТИ ТІЛЬКИ У ГРІ ЯКАСЬ ...ЕЗНА ПРОВОКАЦІЯ, ЯКОЇ ДЖЕРЕЛА ДОГАДУЄМОСЯ. УКРАЇНСЬКІ РОЗМОВИ ...ВАКАМИ НІКОЛИ НЕ ВИХОДИЛИ ПОЗА ... ЕВЕНТУАЛЬНИХ СПІЛЬНИХ ХОДІВ, ... ПАРЛАМЕНТАРНІМ ТЕРЕНІ".

У Словаччині ситуація нині вдовільна. ...ке положення дуже напружене.

...БРАТИСЛАВИ, ЖІЛІНИ І НІТРИ ЗГО... КОЛО 70 ВБИТИХ. НИНІ З УТВО... НОВОГО СЛОВАЦЬКОГО УРЯДУ ...ЗАВДКИ ІНТЕРВЕНЦІЇ У ПРЕМІЄРА СІДОРА У БРАТИСЛАВІ СИТУАЦІЯ ВИГЛЯДАЄ КУДИ КРАЩЕ.

ДИМІСІЯ Д-РА КОМАРИНСЬКОГО.

ПАТ повідомляє, що шефа пропаганди Карпатської України зложено з уряду. На його місце іменовано д-ра Фленка.

ПРАСЬКИЙ УРЯД ЗАТВЕРДИВ БУДЖЕТ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПРАГА. КУП. У висліді півторагодинних переговорів з міністром Клочураком та віцеміністром Брящайком центральний уряд ухвалив та зрівноважив буджет Карпатської України. Карпатська Україна дістане 305.500.000 корон на покриття недобору, крім того на другий тиждень признають кредити на вільні інвестиції в Карпатській Україні.

Промисл Карпатської України.

(УПС). В Карпатській Україні є тепер 5 хемічних фабрик: дві для сухої дестиляції дерева (в Перечині з 240 робітниками і у Сваляві з 700 робітниками), фабрика сірників у Чинадієві зі 100 робітниками та хемічна фабрика у Вел. Бичкові з 400 робітниками. Акційна спілка „Ляториця" має кілька металевих фабрик та парових тартаків у Сваляві, Чинадієві, Сереннівцях та Фрідешовім — разом працює там понад 2.000 робітників. У Кобилецькій Поляні є металева фабрика з 200 робітниками, у Тячеві та в Боглані тартаки, де разом працює 250 робітників.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! — Вчіть неписьменних!

Премієр Гаха скликав карпатоукраїнський сойм на 21. березня.

ХУСТ. КУП. ПРЕЗИДЕНТ ГАХА СКЛИКАВ ДЕКРЕТОМ З 10. БЕРЕЗНЯ КАРПАТОУКРАЇНСЬКИЙ СОЙМ НА ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ НА 21. БЕРЕЗНЯ.

Словацький сойм аж 28. ц. м.

ПРАГА. У звязку з останніми подіями у Словаччині, президент Гаха змінив речинець скликання весняної сесії словацького сойму із 14-го березня на 28. березня.

КОНЦЕСІЇ ДЛЯ СЛОВАКІВ?

ПАТ подає, що підчас суботніх пертрактацій представників словацького сойму у Празі, словаки дістали буцімто запевнення, що в найближчому часі 2 словаків дістане номінацію на міністрів у центральному уряді. Як кажуть, словаки мали домагатися теки міністра фінансів, висуваючи гострі закиди під адресою теперішнього міністра скарбу д-ра Кальфуса.

НОВИЙ СЛОВАЦЬКИЙ УРЯД.

ПРАГА. ПАТ. Урядово повідомляють, що президент республики д-р Гаха здимісіонував обох міністрів словацького уряду, які ще залишилися, Теплянського й Сівака та на внесок президії словацького сойму іменував новий уряд у такому складі:

К. Сідор: — премієр, М. Сокол — внутрішні справи, І. Сівак — шкільництво, І. Штанє — комунікація і публичні роботи, д-р інж. Затка — промисл і торговля та хліборобство, д-р А. Грнчяр — фінанси, Геза Фрітс — справедливість. Всі члени нового уряду, крім мін. Грнчяря, який досі був делегатом уряду при центральній владі, всі міністри є членами словацького сойму. Д-р Затка був членом аграрників та близьким співробітником б. прем. Годжі.

ВІЙСЬКО ПОКИНУЛО УРЯДОВІ БУДИНКИ.

Після протичеських демонстрацій перед будинком головної почти у Братиславі, поліція та військо, яке передучора обсадило було урядові будинки, покинуло їх. Всі ті будинки обсадила Глінкова Ґвардія.

...ДА ЖАНДАРМЕРІЇ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХУСТ. КУП. Дня 1. квітня ц. р. отворять в ... Копальнях школу для жандар... ...після прийнято 50 українців. Крім того ... 14 жандармів, що є вже у службі, а ... закінченої школи.

КООПЕРАТИВА ДЛЯ ДЕРЕВНОГО ПРОМИСЛУ.

ХУСТ. КУП. Торговці і продуценти дерева ... України зорганізувалися. 9. березня ... заложено кооперативу торговців ... дерева під назвою „Карпатське ... кооператива з обмеженою порукою в ... Головою вибрано Василя Климпуша. Крім ... кооперативи входять м. ін. інж. ...

Після розділу республики на автономні ... показалася потреба краєвої деревної ... в Карпатській Україні. Вона почала ... діяльність, так що контингент виво... буде розділений між членів.

...маніфестації у Братиславі.

... комунікат Словацького Пресо... ..., що в неділю, 12. ц. м. відбу... величава маніфестація сло... ..., в якій взяло участь к. 30 тисяч ... мала характер протичесь..., при чому прийшло до ... виступів. У комунікаті підкрес... ..., що чеські жиди піднесли ... виступи проти німців і сло...

... відтепер будуть господа... ... Із Прагою ми нічо... ... мати — заявив при ... Урядові будинки обса... ... партійний дім ... обсадили частини зі...

Віденська преса про положення в Хусті і Братиславі.

„Ноєс Вінер Таґеблятт" пише у статті п. з. „Гра Праги ва банк": Причиною останніх подій у Чехословаччині є праський централізм, що все ще противиться природному розвиткові поодиноких націй і їх самостійности та переходові держави чехів, словаків та українців на чисто федеративну систему. Після конфлікту між Карпатською Україною та чехами, вибухли за 48 годин отверті протиєнства між словаками й чехами. Провідних мужів народу арештовано, або пошукує за ними поліція. Національні організації розброєно, їх майно сконфісковано. До кількох годин Прага завела режім штиків. Це зробила вона не для дійсної потреби збереження ладу і спокою, бо зовнішній спокій не був нарушений, а внутрішній нарушено тому, що Прага противилася самостійности у фінансовій і військовій ділянці. Гостра поведінка настала тому, що у Празі поміщали причини й наслідки. Національні організації українців і словаків стояли на становищі, що чехи будуть також льояльні, як і вони. Одначе супроти праської реакції вони мусіли витягнути консеквенції. Загострена ситуація погіршила також положення німецької меншини в тих краях. А Німеччина й Італія як віденські арбітри, наложили на Чехословаччину обовязок задержати порядок в дусі рівноуправнення всіх трьох народів федерації. Не треба доказувати, що систему штиків не можна назвати сповненням того завдання. Цієї системи держалася Чехія давніше. Та часи змінилися.

Довідуємося з Хусту, що там переведено арештування українців військових старшин. Телефонічне й телеграфічне получення з Хустом перерване. У Пряшеві як зачувати йдуть бої між чехами і словаками.

„Ноєс Вінер Таґеблятт" пише, що УНО та Українська Національна Рада вирішили не приймати до відома усунення мін. Ревая. УНО і організація народньої оборони „Січ" удержують у краю лад і спокій. Все населення Карпатської України певно глядить у майбутнє, бо на сторожі його прав самовизначення і самостійности стоїть „Карпатська Січ".

Чехи і словаки.

Прага, 7. березня 1939.

Найбільш поширеним, а може й найбільш впливовим чеським щоденником є празька **„Нáродні** Політика“, орган дрібної буржуазії і середнього міщанства. Органом великої буржуазії є щоденник **„Нáродні** Лісти“, колись часопис Крамаржа і т. зв. молодочехів. Органом поміркованих чеських фашистів є дуже добре ведений щоденник **„Нáродні** Новіни“. Органом недобитків колишньої чеської соціяльної демократії є новий щоденник **„Нáродні** Праце“ (колишнє „Право Ліду“). Слово **„нáродні“** також знайдеться в наголовку багатьох інших чеських часописів, як і взагалі це слово дуже часто подибуємо в чеській літературі й журналістиці. Але даремне стали б ми шукати в наголовку якогобудь чеського часопису слово **„стáтні“**, наприклад „статні політика“, „статні мишленка“ чи щось подібне. Це слово чехам не то що незнайоме, навпаки — вони його дуже добре знають і в технічному, організаційному чи господарському житті навіть досить часто вживають: „статні устав“ „статні леси“, „статні лотеріє“, „статні мінцовна“. Але в їх ідейному житті, в їх думках і мріях воно не відограє майже ніякої ролі.

„Нáрод“ має в чеській мові трохи інше значіння, ніж в українській, і відповідає нашому поняттю „нація“. Те, що ми називаємо народом, по чеськи називається „лід“. Зновуж слово „стат“ чехи переняли від німців для означення держави. Отож людину, що стежить уважно за чеським життям, по якомусь часі мимоволі вражає, яким майже побожним культом є в них оточене слово „нація“ і яке розмірно мале місце займає в їх думках держава. Це спостереження не випадкове й не поверховне. У чеській національній ідеольогії нація справді займає перше й виключне місце, тоді як держава, державність і все з цим звязане є способом, може навіть одним із способів до втримання та звеличення нації.

Це явище може служити добрим ключем до зрозуміння тих подій, що розігрались останньої осени, як і тих, що нині відограються між чехами та словаками. Коли перед 20 роками чехи виборили собі, словакам і карпатським українцям державність, то перед ними, як перед найсильнішим і найактивнішим чинником, стояли дві можливости: будувати **державу** або розбудовувати **націю**, очевидно свою націю, чеську. Вони вибрали останню можливість — і тяжко це відпокутували, відпокутовують і ще будуть відпокутовувати. А разом з ними у цей ланцюг покути попали словаки й карпатські українці.

Національний спір між чехами та словаками триває вже багато століть. За ці століття вони часами зближались, часами віддалялись, але рішальну ролю відограло відокремлення словацької літературної мови від чеської, яке перевів у р. 1846. Людовіт Штур. Від того часу розвиток обох культур пішов розбіжними стежками і коли Масарик 30. травня 1918. р. підписував з представниками американських словаків пітсбурську умову, то для нього не могло бути найменшого сумніву, що словаки вважають себе окремим народом, окремою **нацією**. Вже сам факт підписання умови свідчив про істнування **двох ріжних партнерів**, бо сам із собою ніхто умови не підписує, ба навіть між братами чи близькими кревними не принято підписувати умов — вони вірять собі на слово.

Сам Масарик у перших роках свого президентства ще вертався часами до думки створити з Чехословаччини щось подібне до середньо-европейської Швайцарії, себто збудувати **державу**. Але чеський національний інстинкт цьому рішуче противився, і замість **держави національностей** у Чехословаччині творилась **національна держава**, себто **держава чеська**. Чехи виходили з того, що вони найбільше причинились до створення держави, тимто вважали її своїм законним здобутком, природним тереном для своєї національної експанзії. Замість свого сойму, своєї адміністрації, своїх судів Словаччина (і Закарпаття) діставала чеських старшин, професорів, учителів, урядовців, чеські політичні партії позакладали на Словаччині свої філії та ширили між людом хрунівство, чеські банки і промислові спілки господарювали на Словаччині як у себе дома, в празьких міністерствах і центральних урядах словаків майже не було, а коли й були, то лише „статечні“, „годні“ — як кажуть чехи.

Одна фікція зроджувала другу. Фікцією була „чехословацька“ держава, бо фактично вона була лише державою чехів, і такою самою фікцією були: чехословацька література, мова, народність. Коли переводили всеюди переписи, то словаків записували як „чехословаків“, хоч такої породи людей ніде на світі нема. Чеське письменство не було вже чеським, а „чехословацьким“, хоч і таке письменство в дійсності не істнує. Цілою парою праця йшла над тим, щоб перетравити словаків, втиснути їх у чеський національний казан. Робилось це очевидно способами культурними, без бруталъности, бо чехи нарід культурний і нежорстокий — та словакам від цього не було лекше.

Навіть в особистих питаннях чехи не йшли на найменші уступки, коли відповідний словак не хотів їм іти на руку. Зараз по перевороті вожд національно-свідомих словаків Андрій Глінка мав охоту стати епископом — але чехи його посадили в ілявську вязницю як „мадярона“. Професора Туку вони засудили на 18-літню вязницю як **„зрадника“**. Нинішній міністр Сідор свого часу мав охоту погодитися з чехами — але його не брали поважно і він знайшов підпору деінде. Ціле словацьке питання легковажили собі таким недозволеним, просто злочинним способом, що здавалось, Бог відібрав чехам розум.

Нині всі ці гріхи мстяться на чехах. Словаччину як терен для своєї національної експанзії вони навіки втратили, але цим справа ще нескінчена. Словаки мають довгий рахунок і презентують його тепер із натиском. Переговори між Братиславою та Прагою тягнуться безконечно і ніяк не можуть дійти до кінця.

Словаки ставлять раз-у-раз нові вимоги, часом навіть безпідставні і несправедливі, але чехи мають нечисте сумління та мусять іти на уступки. Тимчасом консолідація нової держави, така тепер необхідна й невідклична, гальмується й відсовується все далі.

Національний фашизм чехів довів їх свого до катастрофи і тяжко помстився також на об'єктах цього фашизму: Кошиці, Комарно „Золотий пруг“, Ужгород, Берегів, Мукачів — це все рани, що болять і довго болітимуть. Справа має очевидно, також інший вигляд. Цей фашизм урятував чехів від загину по Білогорській битві, він і тепер звязує чехів наче залізним обручем. До державности вони не були виховані, тому вони і зробили з неї такий уступок, який їм здавався найкращим і найкорисшим з погляду національного. Життя під Австрією їх навчило, що державність ще не є необхідною передумовиною національного життя: коли нація має своє добре господарство, свою високу культуру, то вона може жити і в межах іншої держави, розуміється, держави цивілізованої та поступової.

Але це все не зміняє факту, що чехи не здали історичного іспиту з державности. Вони поставили націю над державу — і самі впали і інших задавили. Тепер три братні слов'янські народи, і насамперед самі чехи, мусять відпокутовувати цю ідеольоґічну помилку.

Сіромаха

З польської преси.

„Треба заглянути правді в очі“.

Тепер рідко приходиться читати якесь розумніше слово або запримітити якийсь справедливіший підхід до української справи на сторінках польської преси. Від варшавської „Газети Польської“ до львівського брукового „Гоньца“ вся ріжноерства польська преса навипередки вправляється у менш або більш дотепній формі в україножерстві, раз негуючи, другий раз лякаючи українством як якоюсь апокаліптичною бестією, що не дає спокійно спати патріотичному польському громадянинові, як небезпекою, від знищення якої залежить бути або не бути малощо не европейському континентові. Зрозуміти і вирозуміти українські змагання, підійти до них з мірилом всеобовязуючої правди та справедливости, зглибити і проаналізувати їх та згармонізувати на засадах рівности в імя кращого майбутнього хочби тільки Східної Европи — до такого завдання тепер у польській публіцистиці ніхто не рветься.

Тому приємно побачити проблиски здорового розуму та почуття справедливости у відношенні до українців на сторінках варшавського консервативного **„Часу“** в його звіті з реферату про українську справу, що його переласкутували на зборах дідичів Східної Галичини. В числі з 9. березня редакція „Часу“ отверто заявляє, що в українській справі „треба заглянути правді в очі“, коли Східна Галичина має бути звязана з Польщею. Тим, які думають, що це можна зробити вирішенням господарських справ, „Час“ відповідає:

> „Господарська проблема — це тільки одна сторона медалі. Ні загальний добробут тих земель, ні відповідна економічна сила польського елементу, що там живе, не є одинокою необхідною спійнею. Треба знайти інші, тривкіші спійна. **Треба їх шукати у психіці, в настроях, у наставленні українського населення. То трудно. Це населення становить у Східній Галичині більшість. Характеризує його окремішність мови, віроісповідання та культури. З істнуванням тих окремішностей треба погод**
> Треба тільки змагати до того, щоб ті ок
> мішности не стали розсадниками держ
> го сепаратизму. Як це зробити?
> Не можна очевидно подавати в сум
> справи пошанівку етнічно-мовної окре
> ности українського населення. Всі об
> ження в цій царині видаються нам
> заними. Нас напр. не лякає думка допу
> до судів та урядів можливість послуго
> ватись українською мовою, нас не л
> також можливість двомовних на
> залізничих двірцях, на таблицях з наз
> вулиць тощо. З порушеною тут спр
> тісно вяжеться право допустити укр
> до публичної адміністрації... Не б
> досить важних причин, які промовля
> проти принимання українців до держ
> служби, очевидно тих, яких льояльн
> проти держави не підлягає найменш
> сумніву“.

„Час“ заявляє, що він уповні с
того факту, що його погляди на
справу розходяться подекуди з
значної частини східно-галицьких
дідичів, хоча думка напр. д-ра Кашт
зборах дідичів Східної Галичини була т
польський елемент на сході Польщі
> „зміцнювати не через вина
> українців, а через забезпечення
> дітям польської школи. Поза ци
> мови навчання можемо йти на
> ші уступки для українців, зокрема
> чих клясах вселюдних шкіл“.

Змагаючи до зміцнення ра
кого костела на східних кресах,
> „треба — каже „Час“ далі —
> жати, що релігія становить
> ний інструмент. Треба тямити
> ня в цій ділянці натиску мог
> нальній царині дати саме
> слідки. Справа зрівнання
> внутрішня справа Церкви
> чунович висловив

...свята шкідливі для української торговлі. „Може бути. Одначе українське населення не домагається зміни календаря. Це доказ, що діють якісь інші моменти, ніж чисто господарські. Це випливає мабуть з ...ського релігійного консерватизму. Цей консерватизм як чуттєва сила могутній. Тому не треба його легковажити.

„Справа Східної Галичини є безумовно ...пною проблемою. **Бо справа змічнення сили польського елементу перехрещується на тому терені з істнуванням суцільного та свідомого своєї окремішности українського населення. З цією окремішністю треба рахуватись. Цієї окремішности не вільно ідентифікувати з сепаратизмом.**

Ця засада творить також властиві рямці для змагань до побільшення сили польського елементу у Східній Галичині. Тих змагань не треба зрікатись. **Одначе ці змагання не сміють бути рівнозначні з творенням фікцій, не сміють іти шляхом творення у Східній Галичині атмосфери окупації. Треба там витворити атмосферу, основану на праві та розумі".**

В такому випадку — кінчить „Час" не дуже влучно підібраною заміткою — „справа автономії стане безпредметова".

Всеж голос „Часу" на тлі нинішніх українсько-польських взаємин — рідка поява і тому нотуємо той голос в обширних цитатах.

—o—

„Чи Митрополит Шептицький є українським патріотом?"

Над цим питанням ломить собі голову варшавський щоденник „АБЦ" з 9. III. на спілку з якимсь „вибітним знавцем млодшего поколеня сфер українськіх" і доходить до „геніяльного" висновку, що справді „одно тільки певне, а саме, що Митрополит Шептицький був і є тільки ... Митрополитом і справдішнім графом". Виходить ... редакція „АБЦ" не була досі певна, чи ... Митрополит Шептицький дійсний митрополит ... він дійсний граф. Треба було аж трьох... ...вої реторики якогось „вибітного знав...", щоб ці факти устійнити. Радо признаємо, що ... вибітному знавци" вповні вдалося.

Одначе щодо інших питань цей „знавца" ...же визнається. Наприклад він твердить, що ... часі вирішування приналежности Східної Галичини о. Митрополит перебував у Женеві, бо ...ставники б. уряду з п. Петрушевичем на чолі, ...ючи на широкі впливи о. Митрополита на Заході, звернулись до нього з прохашням інтервеніювати в Лізі Народів у справі утворення з земель Східної Галичини (в оригіналі Малопольскі Всходнєй) — Західної України". — Для всіх, що трохи визнаються в міжнародній політиці, відома річ, що справами вирішування територіяльної приналежности (крім кольоніяльних справ) і справами вирішування державних кордонів в Европі взагалі займалася після війни не Ліга Націй, тільки мирова конференція держав антанти, а пізніше з її доручення рада амбасадорів. Думаємо, що це мусіли знати також „представники б. уряду з п. Петрушевичем на чолі" і що вони не трудили даремне о. Митрополита до Женеви, як це фантазує „вибітни знавца", який чув, що десь дзвонили, тільки не знає, в якій парохії. І замість інформувати, баламутить у польськім органі, не спинюючись навіть перед особою о. Митрополита.

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

Досі вже появилися у продажі: „Кобзар" (...е видання) в накладі 125 тисяч примірників, ...ремі твори: „Сон", „Кавказ"; „Єретик"; ...„Гайдамаки", репродукції портретів Шевченка Репіна та Крамського — кожне ... в накладі 385 тисяч примірників. Ювілейні ... й репродукції картин Шевченка, ... видання в кількости 475 тис. примірників. ... окремих творів для дошкільників у ... 15 тисяч примірників. Цими днями ...: „Кобзар" (мистецьке видання) — 20 ... примірників. Повна збірка творів Шевченка, портрети й автопортрети Шевченка в ... 750 тисяч, „Кобзар" для дітей (вибір творів), оповідання про Шевченка для дітей, ... і другий том десятитомного академічного видання, збірник, присвячений памяті Шевченка, альбом автопортретів Шевченка.

... театра в УССР готовлять песи про Шевченка, що їх написали совітські автори, 27 ... ставлять „Назара Стодолю". Оперові ... ставлять опери „Сотник", „Марина", „... Стодоля". Композитори УССР підготовили ... твора на Шевченківську тематику, 66 ... творів до слів Шевченка, 9 симфоній. ... відкрити памятник Шевченкові 6. ... 6. березня відбулося урочисте ..., присвячене його памяті. Мистецьку ..., присвячену також памяті Шевченка, ... в Києві 9. березня. У травні відкрили ... Шевченкові на його могилі.

... Академії Наук УССР закінчують ... до відкриття ювилейної вистави. Між ... „Життя і творчість Шевченка", „... Шевченка проти царату", „Шевченко ... української літератури", „... в театрі й музиці". Серед експонатів ... книга з записом про народження ..., що належали до батька поета, портрет Жуковського, що його намальовано і який продано, щоб викупити ... з кріпацтва. Багато оригіналів творів ... літературних і мистецьких, між ... „Захаланна книжечка".

... обласному історичному ... велика вистава, присвячена памяті Шевченка. „Історія мого життя творить частину історії моеї батьківщини". Ці слова поета знаходяться під його мармуровим погруддям. На виставі багато зажиттевих і посмертних видань творів Шевченка, виставлено там книгу відвідувачів, що переховувалася в окремій хатинці в маєтку Тарновських, Качанівці, там є власноручний запис Шевченка:

„І стежечка, де ти ходила,
Колючим терном поросла. — Шевченко. 21. августа 1859. В Качановке".

З мистецьких експонатів великий портрет поета роботи маляра Мікешина, нова картина Самокиша „Шевченка везуть у заслання". Цікавий матеріял підібрав музей для відділу „Шевченко на Чернигівщині".

Будинок народньої творчости у Винниці ладить виставу „Шевченко в образотворчому мистецтві". Вишивальниці Винниці приготовили велике панно „Канів" та три портрети Шевченка, клембівські вишивальниці закінчили панно „Кобзар" та два портрети поета. Велика підготовча робота йде по районах, по театрах области, бібліотеках, музеях, клюбах. По фабриках, колгоспах Кировоградської области, у шкільних заведеннях, установах розгорнули підготову до знаменного ювилею. У Дніпропетрівському історичному музею влаштовують велику виставу, що відбиває життя й творчість поета, у мистецькому музею відкрили виставу: „Шевченко-маляр". Видають Шевченківський збірник, де зібрано матеріяли про перебування Шевченка на Катеринославщині.

З нагоди Шевченківських днів київська туристично-екскурсійна управа організує масові екскурсії на могилу поета й до Шевченківського музею в Каневі.

КОНКУРС НА КІНОСЦЕНАРІЙ.

Комітет у справах кінематографії при РНК СССР оголосив всесоюзний конкурс на найкращий сценарій. Вплинуло до 5.000 кіносценаріїв. Нагороджено з них 80, а з тих 80 тільки два українською мовою: „Пісня жайворонка" (побутова тема), автори Богданов і Коваленко з Киева (нагорода 5.000 крб.) і „Ясне озеро", автор Волошин з Києва (нагорода 1.000 крб.). Чи це знак, що нема відповідних талантів в УССР, чи це скоріше недовіря до самої української мови...

ДОВІРЯ ДО РОСІЙСЬКОЇ МОВИ.

Як відомо 15. січня цього року в УССР утворено три нові области, між іншими і Запоріжську, але вже 24. лютого вийшло перше число нової обласної ґазети „Большевик Запорожья", російською мовою.

ЩЕ ОДИН ЮВІЛЕЙ.

Цього року в УССР мають відсвяткувати ще один ювілей — це 230 років від дня Полтавського бою. Центральний історичний музей України в Києві вже орґанізує з цього приводу спеціяльну виставу. Мають зібрати фототипії документів, старовинні ґравюри й картини, озброєння шведського й російського війська. Судячи з відношення полтавського населення взагалі до памятників цього бою, то щось не видно великого захоплення. Ну, але цього й не треба. Діставали-ж колись, року 1909 полтавський ґубернатор і ріжні достойники ордери з приводу тодішнього ювилею, дістануть мабуть і тепер секретар полтавського партійного обкому та інші партійні й адміністраційні достойники теж якінебудь „ознаки пошани". **Л.**

Театральне життя в Карпатській Україні.

Перед нами два числа карпато-українського місячника театрального мистецтва **„Нова Сцена"**, який виходить у Хусті від 1. січня ц. р. Новий орґан театрального мистецтва, виданий на доброму папері, з естетичною обгорткою, багато ілюстрований, приносить не тільки актуальні вістки з театрального життя Карпатської України, але містить теж і фахові театральні статті і вказівки для аматорських театрів. У першому і другому числі того журналу стрічаємо прізвища таких авторів: Микола Аркас, Андрій Ворон, В. Ґренджа-Донський, Ю. Ґрім (А. Шереґій), Аркас-Чирський, Е. Шереґій, Ф. Ревай, А. Патрус, Ю. Боршош-Кумятський, д-р В. Комаринський, В. Лібовицький. У згаданих числах бачимо теж низку дуже добре виконаних світлин між іншими: премієра о. д-ра А. Волошина, мін. Ю. Ревая, міністерського начальника А. Штефана, голови УНО Федора Ревая, В. Ґренджі-Донського, д-ра В. Комаринського, артисток: Марусі Шереґій і Марти Долинай, режисерів: А. Шереґія та В. Лібовицького, пок. Ф. Базилевича і М. Садовського та цілу низку знимок повних або частинних ансамблів. Ціна журналу незвичайно дешева, бо всього 1 корона за примірник. Цілорічна передплата для Польщі — 8 зол. Адреса редакції та адміністрації: Хуст, вул. Мармороська ч. 7. Редаґує колеґія. Відбито черенками державної друкарні в Хусті.

З ІСТОРІЇ НОВОЇ СЦЕНИ.

Початок **„Нової Сцени"**, яка стала тепер державним театром Карпатської України, сягає ще 1920 р., в якому Драматичний Гурток виставив у Берегові безсмертну „Наталку Полтавку". Той гурток під проводом дир. О. Бачинського та Михайла Баланчука обслуговував своїми виставами найближчі околиці (найчастіше Севлюш). Згодом в Ужгороді завдяки артистові-співакові д-рові Романові Кирчову повстав із членів колишньої Української Республиканської Капелі Кошиця театр під протекторатом сьогоднішнього премієра о. А. Волошина. Виступи того театру під управою Миколи Садовського здобули собі загальне признання не тільки в Карпатській Украні, але і в Празі та в інших містах ЧСР. Відтак на сцені ужгородського театру працюють: Загаров, Ф. Базилевич, Я. Барнич і М. Певний. Чеська політика причинилася до ліквідації того театру. Театрові постійно зменшували субвенцію, виселили деяких кращих артистів (Рубчак, Дейчак, Сімянович, Дівничева). Від 1925 р. починається з

наведених причин чимраз більший занепад театру Т-ва „Просвіта" і при кінці сезону 1928/29 цей театр перестав істнувати.

Основниками „Нової Сцени" є брати Шерегії, учні ужгородської гімназії та пластуни, які в 1923 р. виступили перший раз у театральній виставі Черкасенка „Лісових Чарах". У 1928 р. А. Шерегій веде драматичний гурток при Студентському Союзі у Празі і дебютує вже як драматичний автор песою „Нова генерація". У 1933 р. пластуни підготовили підчас табору в Солочині під режисерією А. Шерегія та музичним проводом Е. Шерегія „Запорожця за Дунаєм". У 1936 р. „Нова Сцена" стала вже театром, який грає при заповнених салях. Учителі-актори по виставі пакують свої клунки, щоб на час вернутися до своєї буденної праці у школі.

З кінцем 1938 р. **„Нова Сцена" стала державним театром** Карпатської України. На інавгураційній виставі був присутній увесь карпатоукраїнський уряд із давнім протектором просвітянського театру, премієром о. д-ром А. Волошином у проводі.

Тепер „Нова Сцена" виконує важне завдання національного пропагандивного театру та одночасно й репрезентативного. Своє завдання виконує з повним успіхом, бо користується дбайливою опікою карпатоукраїнського міністерства народньої освіти.

ОСОБОВИЙ СКЛАД „НОВОЇ СЦЕНИ".

Директором і режисером театру є **Юрій Августин Шерегій**, драматичний та оперетковий артист; шеф-режисером, балетмайстром і хореографом є **Володимир Лібовицький**. Диригент: **Е. Шерегій**.

Жіночий склад: **Маруся Шерегій**, оперекова і драматична артистка; **Марта Долинай**, оперекова артистка й танцюристка; **Варка Лакатошівна**, драмат. й оперекова артистка; **Василина Коперльос**, героїня, драм. та оперекова артистка; співачка **Маруся Кукурузова**, оперекова і драм. артистка; субретка та співачка **Варка Богданівна**; прозаїчна наївна **Олена Батьківна**, драм. артистка; інтриґантка **Ірина Желтвай**, оперекова і драм. артистка; солістка - танцюристка **Маруся Павлюківна**; **Олена Павлюківна**, танцюристка, артистка-хористка; **Маргарита Обручарівна**, артистка-хористка; п-ні **Самойловичева**.

Мужеський склад: **Ю. А. Шерегій** (директор), буффо-комік; балетник-соліст **Володимир Лібовицький**, оперетковий і драматичний артист; інтриґант **Евген Шерегій** (диригент), драм. та оперетковий артист; герой-амант **Іван Шутка**, ліричний тенор, опер. і драм. артист; артист-батько **Василь Бідяк**, драм. артист; II. герой-амант **Дмитро Цугорка**, оперетковий і драм. артист; **Гриць Божок**, опер. і драм. артист; соліст-танцюрист (нац. танці) **Михайло Цірікус**; II. інтриґант **Евген Приходько**, драм. і оперет. артист; **Василь Йосипчук**, артист-хорист; д-р **Самойлович**, опер. співак!

Технічний склад: адміністратор Михайло Баланчук, піяністка Антонина Бахова, техн. робітник на сцені Іван Куцин, одягальник-реквізитор Федір Пилип, суфлерка Маруся Коперльос. Крім цього театр має до більших вистав окремий склад хористів та статистів, що разом дає до 80 осіб театрального складу.

Театр „Нова Сцена" дав за минулі роки серед дуже несприятливих обставин кругло 200 вистав. Тепер перед ним куди ширше і вдячніше поле до праці, тому вона піде певно ще жвавіше, як ішла досі.

Воєвідство у Станиславові не дозволяє

НА ПЕРЕНЕСЕННЯ ВЛАСНОСТИ ПАРЦЕЛІ.

Ми дістали відпис такого документу: Urząd Wojewódzki Stanisławowski. Nr. SP. B. 61/1828/38. Sprawa urzędowa, opłatę uiści adresat. — Stanisławów, dnia 29. grudnia 1938 r. Do Zarządu Rejonowej Mleczarni na ręce p. Karapinki w Kałuszu. Na zasadzie § 1 Rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 22. stycznia 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministerstwami Skarbu, Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania Rozporządzenia Prezydenta R. P. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 84) Urząd Wojewódzki nie zezwala Panu na nabycie nieruchomości, składającej się z pgr. 41/12 obj. whl. 10 gm. kat. Kałusz o pow. około 600 m. kw. Decyzji nie uzasadnia się po myśli art. 13. rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 23. grudnia 1927 r. o granicach Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 996). Od decyzji niniejszej służy Panu odwołanie w terminie 14 dni do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych licząc od dnia następnego po dniu doręczenia decyzji, które wnieść należy przez Urząd Wojewódzki Stanisławowski. — L. S. Za Wojewodę: Piątek, wr., kierownik oddziału.

Йде тут про дозвіл на перенесення власности сусідньої парцелі Украінбанку в Калуші на Районову Молочарню в тому місті, на що воєвідство у Станиславові не годиться. Районова Молочарня в Калуші внесла проти цього рішення воєвідського уряду відклик до Міністерства внутрішніх справ.

—o—

Бурхливі наради французького парляменту.

В пятницю 10. ц. м. пополудні дійшло до бурхливих подій у французькому парляменті підчас нарад над 8-ма інтерпеляціями у справі еспанських утікачів. Комуністичні посли закидали урядові, що Франція поставилася до еспанських утікачів незгідно з традицією і замало опікується. Праві посли рішуче протестували проти допущення на територію Франції майже пів міліона втікачів, які — до того, втікли майже без боротьби, бо ген. Франко вигнав червоні війська розмірно невеликими силами і за 10 днів мав ледви 300 вбитих та ранених. Праві посли домагалися від уряду найенергічніших заходів, щоб не допустити до повстання великих комуністичних осередків та їхньої агітаційної акції в полудневій Франції. Підчас нарад ввесь час доходило до бурхливих інцидентів між послами правиці та лівиці, що осягнули свій кульмінаційний вершок підчас промови правого посла Ібарнеґаро у справі комуністичного пос. Марті, який був комісарем міжнародніх бриґад в Еспанії. Його обвинувачують тепер вояки міжнародніх бриґад за страшний кровавий терор. Отже пос. Марті є вбивником — заявив промовець, або згадані обвинувачення є неправдиві. Цю справу треба вияснити. Французький парлямент мусить знати, чи пос. Марті гідний чи ні сидіти на його лавках. Слова пос. Ібарнеґаро приняла правиця і центр бурхливими оплесками.

Відповідь пос. Марті заглушив страшний верескі, у звязку з окликом правого посла Вавля, що руки пос. Марті забагрені кровю французів. Промову пос. Марті заглушили окликами „вбивник". Напруження між правими і лівими послами дійшло до кульмінаційної точки і возьні з великим трудом не допустили до бійки, створивши між ними кордон. Вкінці пос. Ібарнеґаро поставив внесок, щоб палата послів вибрала комісію для розсліду діяльности пос. Марті в Еспанії. Дальше засідання палати послів мусів предсідник відложити, бо вереск був такий страшний, що не можна було далі продовжувати нарад.

—o—

Премієр Цветкович про хорватську справу.

БІЛГОРОД. ПАТ. Голова ради міністрів Цветкович виголосив у скупштині промову, в якій м. ін. заявив, що у внутрішньому положенні краю прийшло замітне відпруження. Премієр підкреслив значіння хорватської проблеми зацвнуючи, що думає її розвязати з якнайбільшою увагою та щирістю. Цієї справи не можна полагодити односторонно, але за обопільною згодою. Помилки, зроблені в минулому, треба направити. Розвязка проблеми полягатиме в тому, що хорвати матимуть запевнену рівність прав у югославській державі.

—o—

Самоуправні вибори.

ЯК ВІДБУЛИСЯ ВИБОРИ В ГРОМАДІ ЗУШИЦЯ, ВОЛОСТЬ БІЛА ГОРА, ПОВІТ ГОРОДОК.

Тиждень перед виборами все докучали громадянам, щоб заключити з поляками компроміс. Одначе цього компромісу не можна було заключити, бо кількість мандатів, яку друга сторона пропонувала нашим громадянам, [не] стояла у відношенні до числа українських виборців. Заступник предсідника виборчої комісії Гринько Бобак, який є заступником волосного секретаря, обіцяв громадянам дві [чи] три бонґу, як тільки підуть на компроміс. Населення на такий компроміс не пішло.

Так прийшов день 7. березня, в якому відбувалися вибори в громаді Зушиці. Коли Пилип Савка, як повновласник української листи, прийшов до виборчого льокалю і почав нотувати собі хто голосує, предсідник виборчої комісії заборонив йому щонебудь писати. Пилип Савка перестав записувати. Громадяни Зушиці масово йшли до голосування, так що приводили навіть хворих і старих. Побачивши це, заступник предсідника виборчої комісії Гринько Бобак поїхав до Городка. За яких дві години приїхав до села війт збірної громади Біла Гора Маріян Подворський і прийшов до виборчого льокалю. Дуже часто навідувався теж до льокалю постерунковий з постерунку в Білій Горі.

В год. 3. пополудні тогож дня приїхав до Зушиці заступник старости і теж зайшов до виборчого льокалю, де пересидів майже годину. Опісля віїхав і повернувся вдруге вже тоді, коли кінчилося голосування. В міжчасі, коли почало смеркатися, предсідниця виб. комісії п. Аделя Андрусечко попросила заступника Гринька Бобака, щоб її заступив, бо вона [зму]чена. Так у виборчому льокалі лишився лише заступник предсідника Гринько Бобак, член комісії Марія Желізна і повновласник української листи Пилип Савка. Хоч у кімнаті було майже зовсім темно, предсідник не засвітив лямпи [і] ввесь час крутився коло виборчої урни, а Марія Желізна так усе сідала, щоб Гринькові Савці заслонити вид на заступника предсідника. Засвітили лямпу щойно в год. 6. веч.

Зараз по приїзді заступника старости (за у 3 хвилини пізніше) замкнули голосування. Прийшла предсідниця п. Андрусечко, але [що] вона була у виборчому льокалі, то рахування голосів переводив заступник Гринько Бобак. При обчислюванні голосів був присутній заступник старости і війт Маріян Подворський, який приїхав разом із заступником старости.

Повновласник української листи, того [що] зпоза пліч предсідниці, яка сіла на місці присутнього члена комісії Марії Желізної, бачив обчислювання карток, встав, щоб приглянутися обчисленню. Тоді війт Подворський звернув йому увагу, щоб сідав, бо „то не [по]ладне, жеби стал як поліцай". До нього [при]чився і заступник старости і заступник предсідниці.

Голосувало всього 170 осіб, але заступник предсідника Гринько Бобак нарахував і [...] 176 карток. По цьому п. Пилип Савка [за]вав, що 6 голосів „уродилося" в урні.

Щоб розрізнити українські карти до голосування, український виборчий комітет [пи]сав їх зеленим чорнилом, так, що [...] коли заступник предсідника прочитував [...] ки, легко міг зорієнтуватися, чи він має [...] польську чи українську картку. Коли [...] ник предсідника, взявши в руки українську картку, почав читати замість прізвища [...] ських кандидатів прізвища польських, [...] Савка встав і сказав, що п. Бобак читає [не]вильно, бо на цій картці є українські канд[идати]

ти. На це Бобак змішався, картки повипадали йому з рук, він почав шукати за чимсь і вийняв якусь польську картку, але на ній були написані зовсім інші прізвища польських кандидатів від тих, які він відчитував попередньо. На це п. Савка зажадав, щоб тих 35 карток, які заступник предсідника вже підрахував, перерахувати ще раз, кажучи, що це майже все українські картки. При цьому, колиб виявилося, що це неправда, він відповідає за це своїм місцем. На цю заяву п. Савки ані війт ані заступник старости не відізвалися, а заступник предсідника сказав, що на це не має часу. Коли п. Савка дальше домагався того, то війт сказав, що він не має тут нічого до говорення і щонайвище може внести це до протоколу, що п. Савка і зробив.

По скінченні обчислювання голосів п. Савка зажадав, щоб йому дали прочитати виборчий протокол. Одначе вони цього не хотіли зробити і щойно коли п. Савка покликався на виборчий регулямін, дали йому прочитати цей протокол. У цьому протоколі п. Савка завважив, що на 3 українських кандидатів упало рівне число голосів. Між кандидатами був і п. Савка. Замість вияснити кандидатуру при помочі льосування, призначили радним відразу п. Савку, а двох інших заступниками радних. Ці неправильности, а саме неправне приділення йому мандату без льосування, докинення 6 карток до урни і фальшиве відчитування карток п. Савка казав запротоколувати у вибірчому протоколі.

При таких виборах українці в Зушиці замість 9 радних дістали 7, а поляки замість 3 дістали 5 радних.

ВИСЛІД САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ У БРОДАХ.

ТЕРНОПІЛЬ. ПАТ. Оголошено висліди виборів у Бродах, які переведено компромісово, без голосування. Поляки дістали 13 мандатів, з того ОЗН 11 (зискали 3), УНДО 4 (втратило 3), жиди 7.

СПРОСТУВАННЯ ЗІ СТАНИСЛАВОВА.

У звязку зі заміткою, поміщеною в „Ділі" з 22. лютого ц. р. ч. 40. під наголовком: „Чи нові виборчі практики?" на підставі ст. 27. декрету Пана Президента Р. П. з дня 21. листопада 1938 р. про пресовий закон (Дз. У. Р. П. ч. 89, поз. 608) прошу помістити спростування такого змісту:

„Неправда, буцімто Шкільний Інспекторат у Станиславові доручив учителям у всіх громадах зазив зложити собі листи кандидатів на громадських радних, зате правда, що Шкільний Інспекторат у Станиславові ніяких доручень як устних, так теж і письменних у справі акції учительства до тернопільського самоврядування в ніякій громаді взагалі не видавав, тимбільше у справі укладу й пересилки виборчих лист до громадських рад.

Шкільний інспектор: А. Пікульський.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Вісти з Карпатської України.

ПОМІЧ З ДАЛЕКОГО СХОДУ.

Український журнал „Далекий Схід" з Харбіну пише, що Управа Української Національної Кольонії в Манджурії постановила призначити на допомогу Карпатській Україні 100 мандж. долярів. Українці Далекого Сходу започаткували збірку під гаслом „Жертвуйте щедро для Карпатської України". Вже зібрано дальших 30.00 мандж. долярів. У тамошній пресі опубліковано збірку для Карпатської України, яка дала 273.50 гобі.

НОМІНУВАННЯ ДИРЕКТОРА ДЕРЖАВНИХ ЛІСІВ.

„Урядовий Вістник" у ч. 12. помістив розпорядок Міністерства господарських справ Карпатської України з номінацією радника ... Тепе краєвим директором державних лісів і маєтків у Буштині із службовим титулом „Краєвий директор державних лісів і маєтків". Дотеперішню дирекцію державних лісів і маєтків у Буштині перезвано на краєву дирекцію для Карпатської України.

ЗВІЛЬНЕНІ ЗІ СЛУЖБИ.

Міністерство господарських справ Карпатської України в Хусті звільнило 30 державних та краєвих подорожників, які не виказали охоти евакуватися з урядом на нове місце діяльности. Згадані службовці порушили обовязки своєї служби в § 64 закону про ... державних.

З КОПАЛЕНЬ СОЛИ.

В Солотвинських державних копальнях соли в Карпатській Україні число всіх працівників, урядників, робітників, ремісників та учнів доходить до 800.

СТАТТІ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Европейська преса зацікавилася питанням Карпатської України. У всіх державах появились статті про життя карпатоукраїнського народу. Велике зацікавлення виявила англійська преса, яка до року 1938. майже зовсім не займалася Карпатською Україною. Число статтей за рік 1938-ий в англійській пресі показують це наглядно: В місяці січні ... 1 стаття; в березні — 7 статтей; у квітні — 2; в травні 2; в червні — 1; в липні — ...; в серпні — 44; у вересні 155; в жовтні ...; в листопаді — 153; в грудні — 66. Разом появилося за 1938-ий рік 1.004 статтей.

Треба зазначити, що багато статтей появилося в найбільш відомих ґазетах, як „Таймс", „Манчестер Ґардієн" та інші.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО НАЙНОВІШІ ПОДІЇ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

... — Берлін. На тему останніх кроків проти Карпатської України пише німецька преса, обстоюючи права Карпатської України. Перші вістки про конфлікт між чехами й „Січчю" викликали в німецькій пресі (напр. берл. „Фелькішер Беобахтер" з 9. III.) переконання, що Карпатська Україна збройно буде боротися проти зазіхань чехів. Про конфлікт Прага—Хуст пише „Берлінер Берзен-Цайтунг" (7. III.):

„Виявляється тепер, що чехи не думали зректися своїх централістичних зазіхань на Карпатську Україну. Особливо гостро показалися противенства, коли в останніх днях предложив ґенерал Прхаля обом українським міністрам Волошинові й Реваєві домагання празького центрального уряду, які мають на меті забезпечити колишні чеські впливи в Карпатській Україні. Ці домагання стрінулися зі завзятим спротивом обох українських міністрів; напевно тому теж прийшло до української урядової кризи... Те, що міністра Ревая усунули з його посту ще перед зборами карпато-українського краєвого сойму, та що саме відкриття сойму все наново відкладають на домагання Праги, каже припускати, що український сойм ледви чи дасть свою згоду на таку зміну в кабінеті. Українські кола, зрозуміло, сильно занепокоєні цими рішеннями празького уряду. Наслідки цього кроку празького уряду можуть бути дуже далекосяглі..."

В обширній статті „Ноєс Вінер Таґблят" (8 III.) п. н. „Прага—Пресбурґ—Хуст" читаємо:

„Усунення українського міністра Ревая має характер наглої напасти. Ця нагла урядова постанова викликала здивування навіть серед чехів; в Карпатській Україні були на таку подію вповні непідготовані... Празький уряд мотивує свою інґеренцію в Карпатській Україні тим, що уряд у Хусті не додержав, мовляв, належного порядку у фінансовій ділянці; празький уряд, мовляв, зобовязаний вмішатися, бо віденський арбітраж вимагає безпеки й порядку. Це покликування на віденський арбітраж характеристичне. **Віденський арбітраж є по своїй суті актом, що має служити національній самостійности і свободі поодиноких націй;** чехи хотіли б користуватися ним як знаряддям централістичної політики. Український уряд опрокидує тезу Праги про нелад у фінансах; йде лише про покриття недобору в карпато-українському буджеті. Уряд у Хусті стоїть на становищі, що йому як урядові самостійного краю мусить прислугувати право збирати в своїм краю всі податки й покривати з них фінансові потреби. Крім того зобовязання супроти Праги для покриття спільних видатків повинні стати предметом окремого договору. Але празький уряд не визнає такої арґументації та домагається, щоб податки збирали центральні празькі уряди, поручаючи одночасно хустському урядові, щоб решту своїх фінансових потреб покрив з продажі державного майна. Українці мають враження, що ця фінансова контроля всіх приходів має бути централістичним знаряддям натиску та що її неможливо погодити зі самостійністю. Розтратність національного майна неприємлива тимбільше, що празький уряд не звик вкладати стягнених грошей у Карпатську Україну. Коли хочемо дійти до справедливого осуду — пише німецька ґазета далі — то треба пригадати собі, що в давній німецькій союзній державі лежав податковий примат теж в поодиноких краях а не в Берліні...

Ґенерала Прхалю наділили всіми вирішальними ресортами. Коли додати до цього, що празький уряд все ще проволікає скликання краєвого сойму й цим робом заводить нарочно подекуди беззаконний стан річей, то псвстає враження, що українські скарги обосновані поважними причинами. По суті йде про те, що празький централізм все ще противиться природньому розвоєві поодиноких націй до самостійности та не хоче обмежити спільности між чехами, словаками й українцями до чисто федеративних форм. Ця сама проблема істнує у відношенні між Прагою та Пресбурґом. Це є щоправда справою заінтересованих націй найти розвязку згідно з власними поглядами... Але коли Прага уживає уже віденську постанову як леґітимацію для себе, то треба замітити, що **завданням цієї постанови є національне визволення, та що перед празьким урядом поставлено завдання розвязати лад і мирне співжиття, а не централістичне верховодство."**

Берлінський „Фелькішер Беобахтер" ставить перед українцями ясну перспективу (в числі з 7. III.): „Коли б карпато-український сойм мав затвердити новий уряд, то Прага відзискала б свої старі позиції в Карпатській Україні, бо новий уряд був би лише виконавцем побажань Праги."

В днях перед конфліктом зявилися ще були м. ін. такі статті в німецькій пресі про Карпатську Україну: Черговий репортаж з Карпатської України в „Дойтше Альґемайне Цайтунґ", Берлін, 5. III., „Народи другої Чехо-Словаччини" в „Гамбурґер Нахріхтен" з 27. II., „Слава Україні! — Вздовж і впоперек через Карпатську Україну" в „Нідерзехсіше Таґесцайтунґ" з 25. і в „Гільдесгаймер Беобахтер" з 26. II., „Через Карапатську Україну" в „Франкфуртер Фольксблят" з 24. II., Інтервю з прем. Волошином в „Гамбурґер Нахріхтен" з 1. III., „Альґемайне Цайтунґ" з 28. II. і „Френкішер Курір", Нірнберґ з 1. III., „Карпатська Україна" в Ганновершер Курір" з 2. III., „Провінційне містечко стало столицею" в „Пройсіше Цайтунґ", Кеніґсберґ з 5. III., „Мирна країна" з „НСЦ Райн-Фронт", Зарбрікен з 4. III., „Френкішер Курір", Нірнберґ з 3. III., і „Ґренцботе", Пресбурґ з 2. III., „Нове обличчя карпатського українця" в „Померше Ґренцлянд Цайтунґ" у Шнайдеміль з 5 III., „Вздовж і впоперек через Карпатську Україну" в „Міттельдойтше Національ-Цайтунґ" з 5. III., „Надії Карпатської України" в „Дер Оберішлезіше Вандерер", Ґляйвіц з 21. II., „Жид у карпато-українському селі" в „Остдойтше Морґенпост", Бойтен з 24. II. й

ін. Статті на економічні теми принесли: „Берлінер Берзен Цайтунг" з 3. III. — „Господарська структура Карпатської України", „Дер Фірер", Карльсруге з 21. II. — „Чи є багатства в Карпатах?" й ін. З журналів приніс „Дер Шлезіше Ерціґер", Бресляв, ч. 5, статтю п. н. „Про Карпатську Україну". Крім цього вся німецька преса друкувала ріжні дрібніші нотатки: напр. про акцію ОДВУ в Америці в користь Карпатської України, провінціональні зїзди „Січи" й ін.

ВИСЛІД ЗБІРОК НА РОЗБУДОВУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

(УПС). Збірки на розбудову Карпатської України принесли дотепер 22,115.025 корон. Зложили їх здебільша карпатські українці та українські еміґранти з Чехо-Словаччини.

МУЗЕЙ „СІЧІ".

(УПС). У Хусті повстане музей „Січі", в якім будуть м. ін. матеріяли, що характеризують акцію мадярських терористів: зброя, світлини і т.п.

Поліція наступом здобула II. Дім Техніків та забрала припаси зброї і вибухових матеріялів.

7 ПОЛІЦІЯНТІВ РАНЕНИХ, 86 СТУДЕНТІВ АРЕШТОВАНИХ.

ВАРШАВА. ПАТ. Від довшого часу деякі гурти студентів проявляли на терені Львова необчислиму та шкідливу діяльність, у висліді якої поранено чимало осіб. То змусило владу безпеки до рішучих кроків, щоб зліквідувати ці анархістичні прояви в академічному житті.

У висліді слідства устійнено, що в академічному домі (при вул. Лозінського), в домі медиків (при вул. Солодовій) та II. Домі Техніків (при вул. Абрагамовичів) студенти зібрали для дальших злочинних цілей більшу скількість зброї, вибухових матеріялів і т. п. знаряддя нападу.

У звязку з тим в ночі з 10. на 11. ц. м. поліція приступила до ревізії у приявності ректора політехніки, прокуратора та слідчого судді.

В домі техніків поліція стрінула рішучий спротив студентів, які допустилися чинних напастей на поліціянтах; один поліціянт важко ранений, 2-ох легко, 4-ох потурбовано. Поліція мусіла вжити сили, щоби сфорсувати вхід. Студенти, атакуючи поліцію, здемолювали уладження дому техніків. Хід ревізій в академічному домі та в домі медиків був спокійний.

Підчас ревізії у всіх трьох домах найдено: 16 револьверів, 2 фльоберти, 13 ручних гранат, 34 кастети, 2 штилети, 4 залізні дручки, 1 петарду, 14 палиць обкутих оловом, 43 жарівки наповнені ґазом та жучими рідинами, велику скількість сирівців до виробу вибухових матеріялів, 10 кг. нелеґальних летючок та 4 апарати, на яких відбивали ті летючки.

У звязку з вислідами ревізії арештовано 86 студентів — 46 з дому техніків та 40 з академічного дому. Поліція веде дальше слідство.

Німецька преса про внутрішні турботи Чехо-Словаччини

БЕРЛІН, 10. III. ПАТ. Часописи містять вістки про хід подій у Братиславі і в Празі у телеграмах власних, або Німецького Інформаційного Бюра, підкреслюючи в наголовках загострення положення в Чехо-Словаччині.

„Гамбургер Фремденблят" пише в редакційній статті під наголовком „Струс у південно-східній Европі", що не вдалося довести до узгіднення автономних інтересів із загальними інтересами Чехо-Словаччини. Справа Чехо-Словаччини — пише часопис — зовсім не вичерпалася у проблемі судетській, заользянській або мадярських теренів. Прага взяла на себе обовязок взяти на увагу постуляти народів, що залишилися в рямках держави. Часопис кінчить статтю ствердженням, що це внутрішньо-державні турботи, які тільки тому викликують зацікавлення в сусідніх держав, що віденський арбітраж тільки тоді може мати вартість для цілого европейського комплексу, коли у внутрішньому чеському житті прийде вирівняння прав поодиноких народів.

ДО СССР ПРИЙМУТЬ ЛИШ КОМУНІСТИЧНИХ ПРОВІДНИКІВ З ЕСПАНІЇ.

ПАРИЖ. ПАТ. Як подає „Енформасіон", совітські консуляти дістали заборону видавати візи для еспанських утікачів без спеціяльного дозволу з Москви. Лише для членів викон. комітету еспанської комуністичної партії не треба таких дозволів.

ПРИСУД НА ІРЛЯНДСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ.

ЛЬОНДОН. ПАТ. За переховування вибухових матеріялів засудили в Менчестері 5 осіб на 20 літ вязниці, 1 на 14 літ, 1 увільнили.

По присуді засуджені кинули оклик: „Нехай Бог береже Ірляндію!" та „Нехай живе республіка!"

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 13. березня 1889.

„ЩОБ УРЯД ЗАНЯВСЯ УПОРЯДКУВАННЯМ РУСЬКОЇ СПРАВИ".

У дискусії над буджетом в австрійському парляменті український посол ради. В. Ковальський виголосив промову, яку так закінчив:

„Це може тільки десята частина всіх наших жалоб. Але я не хочу дальше забирати часу, бо є ще багато інших промовців. Мушу тільки заклинати уряд, щоб він раз посвятив кілька годин і занявся упорядкуванням руської справи. Це не буде для нього так страшно, а коли він візьметься ще до неї практично і розміркує, що то дуже неполітично поводитися так чесним руським народом, то я певний, що той самий уряд, як тільки захоче поінформуватися про стан речей, не зможе залишатися і дальше при тим, щоб завжди тільки несправедливо поводитися...

БЕЗПІДСТАВНІ ВІСТКИ І ПРАВДА.

Від кількох днів ходила поголоска, що в Росії настав знову великий рух війська, а саме, що Росія посуває значні відділи війська на південь і до Бессарабії та що цей факт стоїть у звязку з наданням вже акцією Росії на Балкані. До „Пол. Кор." повідомляють з Варшави, що всі ті вістки безпідставні. Правда лише те, що російське міністерство війни видало цілу низку розпорядків, що торкаються особливо значного збільшення складів зброї, амуниції і ... дурів на південній і західній границі, а це уважають за познаку, що прийде збільшення пограничного війська.

АНГЛІЯ ЗБІЛЬШУЄ АРМІЮ.

Льондон, 13. березня. Палата послів ухвалила 231 голосами проти 88 збільшити англійську армію на 152.282 людей.

БРИТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ НАМАГАВСЯ ПЕРЕРВАТИ БЛЬОКАДУ ВАЛЕНСІЇ.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Британський торговельний корабель „Стенґейт" намагався перервати бльокаду і вивантажити харчі у Валенсії, але ... воєнний корабель притримав його. На приказ адміраліції два брит. контрторпедовці увільнили корабель та відпровадили його до Гібральтару.

—o—

ЗАКОРДОННІ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА КОРОНАЦІЮ ПАПИ.

До Риму приїхали вже майже всі делеґації на коронацію папи — разом коло 40.

Між гістьми є болгарський король Борис, бельгійська королева-мати, брат бельгійського короля, ірляндський премієр і ін.

—o—

По широкому світі

Через Міляно переїхав у напрямі Букарешту ваґон-каплиця з тілом румунського патріярха Мірона Крісті.

Злучені Держави збудують новий панцерник на 45 тисяч тон випору коштом ... міліонів долярів. Його збудують у корабельних варстатах у Брукліні.

Японська рада міністрів затвердила інструкції для японського амбасадора в Москві ... щодо переговорів у справі конвенції про рибну ловлю. Кажуть, що ті інструкції мають ... характер.

ПАМЕЛЯ ФРАНКО. 5

Брехня.

(Докінчення).

— Невжеж ти його боїшся?

— Ні, але...

— Але що?

— Ох, нічого! — сказав Мік і замовк. Він думав про Джоіссі.

— Мікі! Хочеш мене викрасти?

— Викрасти? Куди?

— Кудинебудь. Не терплю того ґрафа

— Люба, та чи не *буде* це получене з неповоборними перешкодами?

— Мікі! Ти боїшся?

— Не боюся. Аталянта, тобі не лицює цітувати мене прилюдно. Може тут знаходиться моя наречена.

Саме підчас тої розмови, глянувши оком по салі, доглянув Мікі Джоіссу. Була у білому одязі і танцювала з якимось зовсім новим паном. Мік закляв. Здавалося, що вона його не помічає.

Вернувся до свого стола і сказав до себе самого: треба чимскоріше забиратися звідсіля. Махнув рукою на кельнера, заплатив і дізнався, що лишилося йому всього сімдесять франків на прожиток до суботи... Він глянув до салі в сторону Джоісси. Вона дивилася на нього, але не всміхалася.

— Вибачте, що на хвилинку віддалюся, — сказав до Аталянти.

— Джоіссо, затанцюєш зі мною? — спитав.

— Я відкараскався, — додав і якби пригадавши собі щось: —Джоіссо, прошу тебе до танку. Мушу тобі щось сказати.

— Ти належиш до того товариства? Той широколиций пан виглядає як її чоловік.

— Так, він є чоловік Аталянти, він — —

— Вона заслуговує на нього, — сказала Джоісса. — Але ходімо танцювати.

А коли обоє наблизилися до дверей, вона сказала: — Тепер маємо нагоду відчепитися від нього цілком, коли хочеш. Ніодне з них нас не бачить. Можеш лишити записку, що... що мусиш виїхати завтра.

Він глипнув на неї, але вона виглядала цілком поважно. Вони скоренько написали записку до пересилки через послугача і написали другу записку від Джоісси для її нового танцюриста. Мік зловив за кермове колесо авта і вони чимдужче від'їхали скоренько, а вітер розвіяв волоссям Джоісси і Міка.

Поїхали вверх вулицею Елізейських Піль і зникли у чорних тінях ліску.

— Чудово! Ах як чудово, що ми втекли, сказала Джоісса.

— Справді чудово і мені прийшла ... тебе поцілувати, — відказав Мік. — ... припинити розгін авта?

— Те саме і я собі подумала.

По кількох мінутах він їй сказав: — Джоіссо, люблю тебе понад усіх.

— І це було причиною, що ти ...

Він несміло сказав: — Розуміється! ... дні я переживаю самі зворушення. ... Джоіссо, чи ти колинебудь летіла ...

— Ні, але і ти не летів.

— Навіщо це говориш?

— Бо я була у аеродромі нині зрану ... не знайшла тебе у Золотій Стрілі.

— Голос її звучав як плач, але вона ... лася. Він схопив в темноті її за руку. — ... моя Джоіссо, я підлий. Я не думав ... бачиш...

— Перестань, я бачу, — сказала Джоісса ...

— Дійсно, коли хочеш знати, то ... тобі, що я її ні трішки не люблю.

— Вже добре, Міку, тобі не треба ... мною виправдуватися.

— А це лише тому...

— А це лише тому, — сказала Джоісса ... що ти викликав перелімною справу ... тиву, яке то наше подружжя могло б ... саме над цим задумуюся.

З англ. переклала Софія ...

—o—

Радіопромова міністра Клочурака.

В неділю, 12. ц. м. чехословацькі радіовисильні подали в год. 1.55 в пол. промову мін. Клочурака:

Українці, українки, громадяни Карпатської України! Стоїмо перед фактом реконструкції уряду Карпатської України. З доручення президента нашої федеративної республіки д-ра Еміля Гахи і в порозумінні з премієром Карпатської України монсіньором д-ром Волошином [illegible] остаточно склад краєвого уряду Карпатської України монсіньором д-ром Волошином [illegible] ресортові міністри, один без ресорту і два [illegible] міністри. Всі члени карпатоукраїнського уряду за виїмком одного — українці. Говорю з [illegible] наказу нашого премієра монсіньора Волошина. Я дістав доручення, щоб усім громадянам федеративної держави і рівно[illegible] держави Карпатської України зобразити дійсний стан політичного положення і ви[illegible] на майбутнє нашої країни. Всі ми члени [illegible] уряду приймаємо на себе дальше ведення державних справ Карпатської України в дуже поважний і відповідальний час. Той поважний [illegible], коли в дуже складних внутрішніх і зовнішніх політичних умовинах треба удержати і дальше розбудувати те все, що з таким великим вкладом національної енергії та особистої посвяти здобули ми і започаткували в Карпатській Україні. Що ми здобули федеративний характер і устрій Карпатської України [illegible] його на дальше, здійснимо конституційні права у федеративнім звязку з братньою Чехією і Словаччиною. Наша політика [illegible] супроти всіх федерованих народів все [illegible] льояльні, бо одинокою запорукою сили [illegible] відпорности на удари із зовні бачимо ми, [illegible] українці, виключно в згармонізованій [illegible] нашої спільної державної цілі та доповнювання себе взаїмно під оглядом політичним, [illegible] і господарським. Після останнього [illegible] удару долі, що впав на Чехословаччину, [illegible] життя цілого державного організму. Повстали нові форми державного у[illegible] [illegible], бо одинокою запорукою сили [illegible]. Це зрозуміле і природне. Але не[illegible] і неприродне стає, коли хаос замість [illegible] зростає і коли виринає з того [illegible] політичний абсурд. Здоровий політичний [illegible] може у теперішних умовинах поставити [illegible] експертизу положення: З катастрофи [illegible] при вкладанних трьох федеративних [illegible] опертих на етнографічній і гео[illegible] засаді, обкроєні і господарсько у[illegible]. Приймаючи найдоцільнішу форму [illegible] зробили ми добре, хоча могли сво[illegible] інакше. Ми, карпатські українці, [illegible] добровільно з нашою територією [illegible], зробили це щиро. Для вищої [illegible] державної співпраці забули ми всі до[illegible] кривди центрального уряду, ціле [illegible] з попереднього життя, бо ні [illegible] нація не мали нічого спільного [illegible] течією. Нове життя стануло перед [illegible] і чесній праці на спільну долю [illegible]. Запевнемо незмінну запоруку спіль[illegible] тільки у найтіснішій, справедливій [illegible] чесній співпраці всіх трьох країн [illegible] федерації. Очевидно таке розуміння на[illegible] державного інтересу не може [illegible] наших прав виключних господарів і [illegible] життя Карпатської України. Сьогодні [illegible] виборчої перемоги маємо перед со[illegible] проблеми державного [illegible] Карпатської України: господарське під[illegible], забезпечення праці, та врешті [illegible] безоглядного ладу і спокою у [illegible]. Бюджет Карпатської України [illegible] порозумівшися з центральним урядом, на суму 305 міліонів корон, [illegible] кредитів на передбачені [illegible]. Проблему господарського піднесення [illegible] розвязувати шляхом якнай[illegible] інвестицій. Концесії для про[illegible] будемо уділювати виключно [illegible] державі і населення Карпатської України. В тій праці буде співділати [illegible] сойм Карпатської України [illegible] скликаний на 21. ц. м. Всі ті [illegible] перед центральним урядом [illegible] повне зрозуміння. При [illegible] звернути увагу. Коли бу[illegible] в початках, хоч в меншій [illegible] чужих фахівців і коли [illegible] на дораду, і повторюю [illegible] урядових чинників, [illegible] господарських справах, то по-сти до того часу, поки самі себе практично не вивчимо саме в тих ділянках господарства, де власних фахівців ще не маємо. При тому зазначую, **що ніяких гарантій для забезпечення нашого буджетового дефіциту наш уряд не дав.** Помиляється той, хто думає, що теперішний стан чеських сил в Карпатській Україні буде вдержаний. Навпаки. В тім напрямі буде в скорім часі переведена дуже сильна редукція так з уваги на конечну ощадність, як і запотребування власної української резерви праці.

Критерієм редукції не буде рішуче і в ніякім разі національна ненависть, тільки твердя буджетова конечність. Ці чехи, що в нас остануть, зрозуміють, що їх вірна служба українському народові є одночасно вірною службою для цілої нашої федерації, можуть рахувати на щире і дружне відношення до них. **Зате рішуче не будемо толерувати ніяких проявів нельояльности і політичного саботажу супроти українського характеру нашої країни. З тими шкідливими проявами, звідки вони не походили би, мусимо вже раз остаточно покінчити.** Що торкається тенденційних поголосок про нібито назріваючу чеську диктатуру в Карпатській Україні, то мусимо їх рішуче напятнувати і добачувати в джерелі їх походження політичну інтригу.

В нашій господарці мусимо звернути увагу на організацію продукції, бо від неї у великій мірі залежить раціоналізація господарства і ринок праці. Мусимо знайти ринок збуту для наших сирівців, розбудувати промисл, молочарство, скотарство, готелярство і т. д., які можуть при добрій організації стати джерелом росту нашого багацтва. Розбудуємо здорову кооперацію і відчинемо двері для чужих інвеститійних капіталів. Розумною політикою, скорою земельною реформою та віддовженням селянських господарств піднесемо фатальний стан селянства. Щоб можна було як найскорше довести до піднесення краю, дати заробіток і працю, і створити умовини нормального державного життя, треба працювати серед нормальних умовин ладу і порядку. Це ясне. Тому уряд Карпатської України своїми устами сьогодні заявляє: лад, порядок і законність будуть в Карпатській Україні вдержані залізною рукою. Ніяка група чи котерія не має права на виключний національний монополь, бо право це має зорганізований нарід Карпатської України. Не можемо дозволити на те, щоб ділитися на політичні категорії, але обеднатися спільно, щоб творити і перед світом засвідчити, що ми здібні до самостійного життя. Тенденцією Карпатської України і федерації є вдержати бимо це тільки тимчасом з нагальної конечно-засаду зразкової льояльности супроти всіх сусідів. Кожний, хто думає, що хочемо робити т. зв. велику політику, що хочемо в нашій країні створювати резерву ірредентистичних починів, чи акцій, той грубо помиляється. Наша приналежність до великої української нації не оспорює факту, що в Карпатській Україні хочемо тільки праці для добра Карпатської України. Удержати Карапатську Україну, розбудувати її державне самостійне життя — це вже величезне історичне завдання, як на наші малі сили. Цей безцінний скарб нашої самостійности мусимо нести обережно, з таким щирим серцем, як ми до недавна несли його святу ідею. Живемо у федеративній республиці і зовнішна її політика мусить бути й нашим інтересом. Зрозуміли цю велику правду політичного реалізму німці, французи й італійці у своїх кантонах у Швайцарії. Мусимо й ми зрозуміти її. Віденський арбітраж створив нову епоху в житті Карпатської України. Мусимо ту епоху виповнити нашою працею.

Дехто каже, що ми є українським ферментом в Европі, однак ми твердимо, що ми є і будемо ґарантією мира в Европі між Чехією і Карпатами. Бо тепер інша розвязка національної проблеми була би новим вогнищем ферменту і неспокою. Нема вже сили, яка вбила би душу і волю розбудженого українського народу. Повторяю, хочемо супокою і мирної атмосфери для щасливої конструктивної праці в Карпатській Україні. Під ніяким оглядом не будемо толерувати проявів національного чи соціяльного екстремізму, які були би загрозливі для сусідів. Не сміємо створювати ніяких трудноців, ні собі, ні міністерству заграничних справ, яке не зважаючи на те стоїть перед важкими проблемами. Нашої національної політики не змінимо в нічому. Наші нац. меншини будуть користуватися дальше всіми дотеперішними широкими правами. У відношенні до жидів будемо поступати відповідно до нових змінених обставин. Завданням жидів буде пристосуватися до життєвих вимог нашого господарства, не гальмувати його потреб, але пособлювати. Не менше є ми прихильниками еміграційного відтяження Карпатської України. На закінчення стверджую ще раз, що в останніх днях вийшли ми з тяжкої крізи. Маємо затверджений буджет, дістанемо кредит, маємо вияснені взаємини з центральним урядом. Удержати цей стан взаїмного довіря і зрозуміння є в інтересі обох сторін. Перед нами тяжка щоденна праця. Веде нас наш учитель і батько монсіньор Волошин, якому праця для народу була змістом і радістю життя. Даймо доказ перед форум Европи не тільки національної свідомости, але також державнотворчої зрілости. Отже до праці в спокою, єдности і дисципліні. Слава федеративній республиці! Слава Карпатській Україні!

Телеґрама прем. Волошина до през. Гахи.

ВІДЕНЬ. УПС. Завдяки централістичним затіям праського уряду, який знову робить старі гріхи в державі федерації чехів, словаків та українців, напруження між праським центральним урядом з одного боку та Словаччиною і Карпатською Україною з другого доходить до кульмінаційної точки. Вже передучора повідомляла преса, що премієр Волошин вислав до президента Гахи, премієра Берана і міністра заграничних справ Хвальковского таку телеґраму: **„З нагоди змін в уряді Карпатської України заявляю, що я не дав згоди на іменовання не українця міністром Карпатської України, бо це вотум недовіря для українського народу та нарушує конституційний закон. Стверджую, що противенства, які заіснували між урядами — це наслідки іменування ґен. Прхалі мінстром Карпатської України. Ця номінація не узасаднена ніякою політичною конечністю. Треба ствердити факт, що міністерство внутрішніх справ віддано без моєї згоди не українцеві. Міністерство внутрішніх справ належить по своїй структурі до компетенції предсідника уряду. Для успокоєння подразненого населення домагаюся передати міністерство внутрішніх справ у руки предсідника уряду".**

Також провід **УНО** разом з головною командою **„Січі"** та з ґрупою послів до сойму Карпатської України, вислали телеґраму до през. **Гахи**, прем. Берана й мін. **Хвальковського**, як теж до **обох учасників віденського арбітражу: Німеччини й Італії.** В телеґрамі протестують проти насильної зміни уряду, яку перевів праський уряд та висловлюють довіря мін. Реваєві. Всі ті протести, як премієра Волошина так УНО, „Січі" й послів до сойму, як також постава населення Карпатської України не вплинули на праських централістів. Як повідомляє преса, праська міністерська рада потвердила рішення прем. Берана. Українцям зроблено уступку, що іменовано двох українців віцеміністрами. Але в самім поділі ресортів не настала зміна. Найважніші міністерства, а саме внутрішніх справ, фінансів і комунікації, далі залишаються в руках ґен. Прахлі. Праґа погоджується покрити звичайний буджетовий недобір Карпатської України, але під тою умовою, що заведеться ощадности у видатках. Та рівночасно чеські урядовці лишаються далі на своїх місцях. — В Хусті є тої думки, що Карпатська Україна після кількох місяців українського режіму, знову має стати провінцією кермованою з Праги.

Віденська преса подає звіт із засідання центр. праського уряду, який сам за себе говорить. Праський уряд нараджувався 9. березня над політичним положенням, головно над справою Карпатської України та Словаччини. Запали рішення військово-політичного характеру. В безпосередньому звязку зі запереченням прав Карпатської України та Словаччини стоїть також рішення уряду дотично армії. Надалі лишається спільна армія. Нема мови про поділ армії, як цього домагалися українці і словаки.

Німецька преса пише, що останні затії Праги після встрявання у внутрішні справи Карпатської України, застосовано теж супроти словаків. Після усунення мін. Ревая, прем. Беран зложив із уряду трьох словацьких міністрів.

У Братиславі відбулися збори, на яких підкреслювано, що Словаччина і Карпатська Україна — це рівнорядні частини держави.

„Фелькішер Беобахтер" пише, що чехи намагалися розвязати „Січ", одначе тому, що та акція не мала успіхів, мусіли її занехати. Далі той часопис пише, що ґен. Прхаля не міг перейняти у свої руки міністерства, тому, що шеф канцелярії спротивився передачі в часі неприсутности мін. Ревая. Шеф міністерської канцелярії заявив, що мін. Ревай приїде небаром до Хусту і сам поладнає справу. Часопис повідомляє, що ґен. Прхаля перебуває постійно в будинку військової команди. Далі Ф. Б. пише, про боротьбу за самостійність українців і словаків. Чехи були досі одинокими панами в державі і тому не хочуть погодитися на поділ, який став конечний. Він став причиною напруження між силами в державі, а тепер дійшло до отвертого конфлікту.

„Ангріф" помістив репортаж під заголовком: „Боротьба Карпатської України за свободу". Карпатська Україна виявила свою виразну волю до державної самостійности. Вона не хоче бути більше кольонією Праги.

Міністр Бек про Карпатську Україну.

На суботнішньому засіданні польського сойму мін. Бек дав у формі експозе відповіди на запити ріжних промовців. Найбільше своєї уваги присвятив мін. Бек взаєминам із Чехо-Словаччиною, зокрема обговорив точніше справу Карпатської України. Змалювавши історичний хід польсько-чехословацьких антагонізмів, мін. Бек заявив, що Польща вирішила першу проблему непорозумінь, справу Заолзя у свою користь, друга справа комунікації — це справа відкрита. У третій справі слід вважати її **осторогою під адресою Чехо-Словаччини, бо Польща ніколи не може перейти до порядку над охотою дати поміч, чи ослону якимнебудь чинникам, що діють проти польської держави.** Що до Словаччини, то мін. Бек вважає, що Словаччина перейшла у минулих 20 роках велику еволюцію своєї національної свідомости і воно зовсім справедливе, щоб дати змогу тому народові грати ролю підмету не предмету. Головні труднощі — це саме справа Карпатської України. На думку мін. Бека Прикарпатська Русь **не виявляє скристалізованих політичних аспірацій та що економічні умовини того краю вязали його з Мадярщиною,** до якої вона від століть належала. Тому теж, взявши все те під увагу, Польща прихильно ставилася до мадярських домагань, які запевнили би остаточно мир на тій території. До сьогоднішнього дня мін. Бек не набрав переконання, щоб така розвязка не була справедлива. Цю справу мадярський уряд поставив минулого року, як мадярську ревіндикацію і в ніякім дипльоматичнім акті не зрезиґнував з тієї точки погляду. **Що до справи української, то мін. Бек підкреслює, що ніодин уряд із великодержав, ані супроти Польщі ані в ніякому іншому формальному акті ані в ніякій авторатативній заяві у цій справі становища не займав.** Іде тут про пресову акцію, не про дипльоматичну, тому теж справи, що їх торкається преса, найкраще залишити польській пресі. Зі Совітами Польща наладнала зовсім поправні взаємини, на підставі, що послужила за рямки пакту про ненапада. В німецькій справі мін. Бек заявив, що нема ніякої польсько-німецької комісії. Взагалі ніякого постійного орґану нема. Справами німецької меншини і польської займаються міністерства внутрішних справ, які ті проблеми краще знають, не вживаючи до того окружної дороги через міністерство закордонних справ. Що до взаємин із Данціґом, то мін. Бек виявив назагал оптимістичні погляди, покликуючись при тому у справі недавніх подій на свою заяву зперед кількох днів у соймі.

Коронація Пія XII.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 12. III. ПАТ. Базиліку св. Петра відчинили нині вже від самого ранку. Ціла площа перед базилікою заповнена вірними. Вуличним рухом кермує міліція та відділи карабінієрів. По самій середині площі стоїть каритка червоного хреста та спеціяльне шатро санітарного амбулянсу. Такі амбулянси розставлено теж і по інших місцях площі. Властива коронація почалася коло години 10. На окремих почетних трибунах засіли представники ріжних держав. Окремі місця призначено для представників преси. Італійського короля репрезентував наслідник престолу кн. Умберто, уряд мін. Чяно. До базиліки прийшов папа із цілим величавим почотом, ґвардистами прибраними у старинні одяги, золоті шоломи, панцирі і т. п. Похід папського почоту до базиліки тривав більше, як дві години. В базиліці, освітленій повенно світла та рефлекторами, папа починає відправляти в асисті кардиналів-діяконів Службу Божу. Коло год. 1. вполудне із базиліки виходить папський почот. Вкінці зявляється папа, якого маси вірних витають маніфестаційними окликами. Військо віддало зброєю честь, орхестра відограла папський гимн.

Опісля відбулася властива церемонія коронації. Декан із кардиналів-діяконів вкладає папі на голову тіяру і говорить при тому: „Прийми цю тіяру, прикрашену трьома коронами і знай, що ти є батьком князів і королів, володарем цілої землі, сотрудником Спасителя нашого Ісуса Христа, якому честь і слава на віки віків, амінь!"

По коронації та по відповідних молитвах, папа поблагословив вірних „урбі ет орбі". При кінці орхестри відіграли оба італійські гимни „королівський марш" і „джіовінецу" і при нових маніфестаційних окликах відійшов папа до ватиканських кімнат.

В коронаційних церемоніях перший раз в історії асистував італійський наслідник престола разом із жінкою, яка разом із дамами двору дістала від папи привілей явитися в білих сукнях.

НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР АПОСТОЛЬСЬКОЇ СТОЛИЦІ.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО. ПАТ. Папа заіменував державним секретарем кардинала Маліоне.

—o—

Чи новий чесько-німецький конфлікт?

ПРОТИЧЕСЬКІ АВДИЦІЇ ВІДЕНСЬКОГО РАДІЯ.

Віденська радіовисильня й надалі надає протичеські авдиції у словацькій мові, в яких атакує гостро центральний праський уряд за його останні ходи. В неділю промовляв знову у віденській радіовисильні б. міністер Дурчанський, який закликав словаків до поготівля у вирішній хвилині, яка вже близько.

ЧЕСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ВІДЕНСЬКИХ АВДИЦІЙ.

ПРАГА. ПАТ. Чехо-словацький посол у Берліні д-р Мастни дістав доручення зголосити в німецькому уряді протест проти агресивного становища віденської радіовисильні у звязку зі словацькими подіями.

Цей протест зголошено в суботу, проте в неділю віденська радіовисильня атакувала праський уряд неменше агресивно, як у суботу.

ПРОТИНІМЕЦЬКІ ВИСТУПИ У ПРАЗІ І В БРНІ.

„Дойче Нахріхтен Біро" подає у своїм радіовім комунікаті вістку, що словацького політичного діяча проф. Туку, якого арештувала чеська жандармерія в пятницю 10. ц. м. підчас транспорту до Чехії, убили. Потвердження цієї вістки нема.

У Празі напали чеські студенти на гурт німецьких студентів у каварні, счинили бійку, підчас якої важко поранили двох студентів німців і кількох лекше. Одному зі студентів німців удалося заалярмувати німців, які по якомусь час і звільнили німців із важкого положення.

У Брні чехи поздирали з домів німецькі національні прапори.

РЕАКЦІЯ ПРАС[illegible]ОЇ РАДІОВИСИЛЬНІ.

В неділю вечером, у рямках вісток Чеської Пресової Канцелярії праська радіовисильня заатакувала **гостро словацькі авдиції віденського радія та тих словаків, що виступають проти центрального уряду. Зокрема гострі нот[illegible] ього комунікату були звернені під адре[illegible] та їх становища у чесько-слова[illegible] конфлікті.**

Радіова промова мін. Сідор[illegible]

БРАТИСЛАВА, 12. III. Сьогодні в Братисл[illegible] ві панував повний лад і спокій. Вечером пере[illegible] мікрофоном промовляв новий премієр словац[illegible] кої влади Сідор, який заявив, що його перш[illegible] завданням буде забезпечити Словаччині лад [illegible] спокій. Вся влада знову перейшла в руки ци[illegible] вільних орґанів. Всі військові надзвичайні [illegible] кази відкликані. Словацький уряд поставив [illegible] могу, щоб усі чеські жандарми, які прибули [illegible] Чех і Морави, до 24 годин покинули територ[illegible] Словаччини. До 24 години мають бути звільн[illegible] всі арештовані жандармерією словацькі діячі [illegible] члени Глінкової Ґвардії. Тих, яких вивезено [illegible] Мораву, мають звільнити до 24 годин і вон[illegible] мають вернутися до Словаччини, як її віл[illegible] громадяни. Ініціятива димісії уряду о. Тісо [illegible] звязані з тим події, не вийшли від Сідора і в[illegible] не давав на те своєї згоди. Навпаки проти ці[illegible] тієї акції Сідор запротестував. Тепер ціла вла[illegible] перейшла знову в цивільні руки, одначе сло[illegible] вацький уряд не може на те погодитися, щ[illegible] непокликані чинники мішалися до вконуван[illegible] цивільної влади. Сідор пригадав приказ гол[illegible] ної команд Глінкової Ґвардії, що вона має по[illegible] магати орґанам цивільної влади тільки то[illegible] коли влада цього вимагає. Якщо Глінкова Ґв[illegible] дія буде до того стосуватися, на будуче не бу[illegible] ніяких непорозумінь.

Вкінці премієр Сідор закликав усіх сл[illegible] ків, щоб вони не давали послуху ріжним [illegible] таторам. Небавом — заявив Сідор — між [illegible] ськом та орґанами безпеки наступлять [illegible] ріші взаємини. Програму нового словац[illegible] уряду зясує премієр Сідор на засіданні со[illegible] яке відбудеться 28. ц. м., замість 14., як бу[illegible] визначене спершу.

ПРОМОВА СТАЛІНА.

На засіданні 18. зїзду комуністичної пар[illegible] Сталін виголосив велику промову, в якій то[illegible] нувся ріжних політичних справ у звязку з [illegible] народньою ситуацією. Довше спинився [illegible] українською справою кажучи, що лише бо[illegible] вільні мріють про прилучення слона, себто [illegible] ни до комаря себто Карпатської Україн[illegible]

Спорт.

УКРАЇНА-ГАСМОНЕЯ 1:1 (0:0).

Україна заграла дивно слабо, коли [illegible] бру форму в обох попередніх тренінгових [illegible] цих змагань вийшли обі дружини в [illegible] краща о б. оборонцем самбірського Дністра [illegible] Чорно-червоні заграли назагал блідо у всіх [illegible] краще ще таки вийшла поміч. Напад грав без [illegible] енергії і якби лиш трохи був пофорсувався, [illegible] бути далеко інший. Із пятки нападників [illegible] вияала гра обох крайників, у першу чергу [illegible] з помочі добрий Нойман, у залозі Мікльош II. [illegible] і на залозі і на помочі був слабий. Легінський [illegible] перший виступ по довгій перерві (майже рік) [illegible] але. Має він деякі ріжні тактичні хиби. Обі [illegible] назагал не мали багато праці.

Україна переважала в першій половині, у [illegible] спершу рівнорядна гра, відтак перевага Гасмонеї [illegible] роть для України здобув Скоцень II., для Гасмонеї [illegible] вільного Кап.

Суддя п. Кухар без тренінгу. Видців к. [illegible]

ПОГОНЬ — ГАЗИ (Східниця) 2:1 (2:0).

ЧОРНІ — ЗНЕСІНІЯНКА 4:2 (2:1).

БОКС.

ЛЬВІВ. ПОЛЬЩА — ФІНЛЯНДІЯ 14:2

Несподівано висока перемога Польщі [illegible] дією. Фіни виказали слабше, як цього [illegible] Стріча Роттольца з Олі Летіненом [illegible] завзятій боротьбі перемогою на пункти [illegible] ським симпатичним боксером. У другій [illegible] пункти Кольолек з Гусконеном. У [illegible] пункти Чортек фіна Сальмінена. Боротьба [illegible] вича з Летіненом була брутальна і [illegible] гравою фіна на пункти. Найгарніще [illegible] Кольчинського з Россом, якого публика [illegible] кувала між перемогами Кольчинського. В [illegible] Пісарський програв на пункти зі Суоненом [illegible] дій вазі Шмура виграв з Фібрсом [illegible] рунді, а у важкій вазі Луковський з [illegible]

РИГА. ПОЛЬЩА — ЛАТВІЯ [illegible]

Друга боксерська репрезентація Польщі [illegible] завзятій боротьбі з латвійцями.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Змагання Братислава—Вікторія Жижков [illegible] лися, бо словацька Спортова Рада заборонила [illegible] славі грати з чеськими клюбами.

Інші вислідн були такі:

СПАРТА—НАХОД 8:1; СЛАВІЯ—[illegible] ПЛЬЗЕН—ПАРДУБІЦЕ 2:2; ШЛ. ОСТРАВА—[illegible] 5:1; БАТЯ ЗЛІН—ЛІБЕНЬ 4:3.

НОВИНКИ

ВІВТОРОК

14 БЕРЕЗЕНЬ.

Ст. ст. 1. березня 1939
Евдокії.
Лат. Матильди.
Сонце: схід — 5.41, захід — 17.28.
Місяць: схід — 2.40, захід — 11.45.

Завтра: 15. березня. Середа.
Ст. ст. 2. березня 1939.
Теодота.
Лат. Лонгина.
Сонце: схід — 5.39, захід — 17.28.
Місяць: схід — 3.18, захід — 12.48.

— МАГАЗИН БІЛЛЯ І ПОСТЕЛІ МИХАЙЛА ...РОЦЯ, ЛЬВІВ — РИНОК 14 поручає: КОВДРИ, МАТРАЦИ, готові подушки з піря, простирадла, пошевки і всяке найвибагливіше жіноче і мужеське білля. — Ціни дуже низькі — товар першорядний. 442 —30

— Повне видання творів Лесі Українки в 10 томах з передплаті 35 зол. Замовлення в ратах по зол. 5 або за готівку зол. 30 просимо надсилати на адресу В-ва „Українська Книгоспілка", Львів, вул. Оборони Львова ч. 14. Вже вийшов і друк IV. том. 434 —?

— З найкращих шкірок футро — поручає ...виключно у вас тільки Юліян Глушевський — ...основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. ...телефон 254-46. 1200 153-0

— VII. Зїзд Українських Природників і Лікарів відбудеться у Львові в днях 3.—4. грудня 1939 р. Праці приймається до дня 1. вересня ц. р. Інформації у справах Зїзду дає ...природникам та інжинірам Природописний ...НТШ, Львів, вул. Чарнецького 24, лікарям д-р Нарциз Лукіянович, Львів, вул. ...Святи 6. 563

— Показ і продажа весняних вовняних матеріялів на убрання, плащі, костюми і ріжних ...полотен перемиської фабрики „..." відбудеться у Львові в крамниці ...Народнього Мистецтва при вул. ...ській 20. в днях 13—20 березня.

— Українські авдиції для Америки висилає ко... радіовисильня у Мельніку на хви...

— ...курси. Головна Управа Рідної ...у Львові уладжує 5 і півмісячні курси ... для ткачів. Приймають на курс ... що вже обзнайомлені з ткацтвом, ... доповнити та краще вивчити своє ... На курсах учитимуть: 1) технольогії ..., 2) біління і крашення пряжі й готових ..., 3) ткацьких сплетів, 4) виробу полотен, ..., бавовняних, шовкових, сукна ..., тайга) і взористих полотен, 5) ... викінчування тканин, 6) калькуляції ... виробів, 7) будови поспішних вар... і практичних робіт на станках ручних .... Оплата місячно 20 зол., вписове ..., разом за цілий курс 115 зол. Зголошування ... особисто в референтурі фахових шкіл ... Головній Управі Р. Ш. або письменно на ... Львів, вул. Оборони Львова 12 (раніш ...).

— ...і арештування в Перемищині. В ... 2. ІІІ. ц. р. поліція з Вільшан і Перемишля ... в кількох молодих громадян у .... Після ревізії арештовано: Осипа ..., Гриця Яківських, Матея Гаврильського, ... Левицького. Усіх арештованих ... до судових арештів у Перемишлі. — У вівторок 28. II. ц. р. поліція зі Стібна ... в Торках Стефанію Риваківну, Володимира Гуру, Івана Салука і Н. Длябогу. Всіх відставили до Перемишля. — В пятницю 3. III. ц. р. поліція з Міжинця арештувала в Боршевичах: Івана Купця й Івана Левицького і відставила їх до Перемишля. — Минулого тижня поліція в Бірчі перевела ревізію в помешканні і канцелярії адвоката д-ра Михайла Ільницького. По ревізії арештували його і відвезли до вязниці при окружному суді в Перемишлі. Того самого дня арештували в Бірчі Н. Хамуляка з Бовика.

— **Припинення діяльности читальні „Просвіти" в Каменоброді та арешти.** Ч. Пол. 15/46/39 з 1. III. і на основі 16. арт. про товариства староство в Городку припинило діяльність читальні „Просвіти" в Каменоброді під замітом, що „члени управи читальні допустилися низки саботажевих та терористичних протидержавних учинків" і що „на орґанізаційних зборах читальні її члени розвивали політичну, суперечну зі статутом товариства акцію у звязку з теперішніми самоуправними виборами" та „цим загрозили безпеці, спокоєві та прилюдному порядкові". — Треба додати, що громадяни Каменоброду не хотіли заключити виборчого компромісу, з яким підійшов був до них війт збірної громади Біла Гора інж. Маріян Подворський. У звязку з виборами арештували ще 25. II. таких громадян Каменоброду: Петра Помірчого, Івана Таратулу, Василя Чапельського і Омеляна Каву. Всі вони перебувають досі в судових арештах у Городку. — Від рішення про припинення читальні її члени внесли відклик до Воевідства у Львові.

— **Загальні Збори Ліґи Охорони Звірят у Львові** відбудуться в неділю 26. березня ц. р. в год. 12. вполудне в салі Львівської Хліборобської Палати — вул. Коперника 20.

— **За нелеґальний перехід на Закарпаття** засудив самбірський суд Василя Лабича на 2 роки вязниці і Михайла Титора на 8 місяців.

— **Перед страйком нафтових робітників?** На тлі боротьби за збірний договір для працівників нафтового промислу збори умових працівників нафтового промислу, що відбулися вчора у Львові, рішили приєднатись до страйку, який відбувається у Бориславщині, і розпочати цей страйк у понеділок 13. ц. м. Президія зборів перед вибухом страйку має ще раз переговорити з дирекціями окремих підприємств.

— **Львівська хроніка.** Казимира Маркевич (Замарстинівська 104) напилась в самовбивчому намірі порядну порцію йодини. В шпиталі випомпували їй шлунок. — На Личаківській вулиці авто ч. 40831 потрунуло Богдана Стернюка і поранило його. — Арештували Петра Карабана у звязку з вломом до кіоску при вул. Фоша. — Зі шпитального подвіря втік учора нервово хорий Вольф Ребен.

— **Вибили шиби.** В ночі з 5. на 6. ц. м. невідомі люди вибили всі шиби в домі лікаря д-ра Вол. Любінецького в Медиці, кандидата на радного з української листи.

— **150.000 га землі продали жидам.** По інформаціям варшавського тижневика „Зеспул", жидівські посесори виарендували в польських дідичів: у станиславівськім воєвідстві поверх 12.000 га, в тернопільськім поверх 20.500 га, у львівськім 13.830 га землі. Отже жиди виарендовують у східно-галицьких дідичів 46.330 га землі. На області цих трьох воєвідств жиди виступають не тільки як посесори, але також як земельні власники. У станиславівському воєвідстві нараховують поверх 100 земельних посілостей, що є власністю жидів, величини 9.000 га. В тернопільському воєвідстві находиться в руках жидівських дідичів поверх 40.000 га, у львівськім поверх 12.000 га. Загалом жидівська велика земельна посілість займає простір коло 150.000 га землі, які передше належали польським або німецьким власникам.

— **Безпосередня сполука Гельсінки—Рим.** Ще цього тижня урухомлять безпосередню сполуку Гельзінок з Берліном та Копенгаґою. Досі звязували ці столиці через Стокгольм. У найближчих днях наладнають безпосередній звязок Гельзінок з Римом.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ЗАЗА".

Яких 20 чи 30 літ тому грали оцю популярну оперетку в ріжних столицях. Ніхто не памятає нині навіть її автора, хоч успіх її був надзвичайний. Тепер американці зробили з неї щось у роді „Камелієвої дами", доручивши в ній головну ролю французькій драматичній артистці, вже замериканізованій, Кльодет Кольбер. Є це зворушлива історія кабаретової артистки, яка серед незвичайного успіху в одному із провінціяльних кабаретів нараз закохується в невідомому парижанині. Для нього вона покидає сцену, забуваючи про свою карієру. За якийсь час виявляється, що її вибраний має родину і з жінкою має намір вибратися до Америки. Щойно від тоді починається нова сторінка життя артистки, яка у своїй траґедії шукає забуття на сцені і переходить до театрів великих столиць. Кльодет Кольбер дала першу оперeткову ролю у цій фільмі, відкриваючи в ній досі невідому нам сторінку свого таланту. Її партнер Герберт Маршал. Фільма може рахувати на великий успіх, сполучуючи сильно драматичні моменти з веселими сценками зпоза куліс кабарету.

КІНО „ПАЛЯС": „СУЕЗ".

Історія суезького каналу це одна зі сторінок історії Анґлії в її розвитку світової потуги. Американці, що використали цей сюжет для фільми, вивели як головну особу франц. інжиніра Лесепса, найзавзятішого оборонця перед французьким, египетським та анґлійським урядом такої сполуки Середземного Моря з Червоним для добра світової торговельної фльоти. Нема в цій фільмі натяків на почини цього велитенського пляну від часів Наполеона, ані необхідних історичних даних, щоб глядач міг зорієнтуватися у ролі цього підприємства. Зате для приємности кінових глядачів проведені тут дві любовні історії Лесепса, що кохався в пізнішій жінці Наполеона III. славній королевій Евгенії з роду Монжіно та друга історія вже вигадана з молодою дівчиною, що надхнула його в Суезі до ідеї вибудувати великий канал. Маємо у фільмі теж сцени з політичного життя Фраціі, змову проти Карла Людовика, пізнішого Людовика III. і з Анґлії, коли до впливів доходить великий провідник ліберальної політики Дізраелі, творець англійського імперіялізму. Могутня сцена бурі, що нищить будову довкола Суезького каналу, що нагадує сцени пожежі у фільмі „Шікаґо", землетрусу в „Сан-Франціско" і борвію в „Гураґані". Головну ролю грає симпатичний Тирон Павер — ідеальний для ролі завойовника жіночих сердець, але занадто мало „мужеський" як тип незломного великого інжиніра. Його партнерки Льоретта Юнґ та Аннабеля.

—о—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Михайло Кравчук: ГОЛОСІННЯ ПРОРОКА ЕРЕМІЇ. Віршований переклад із грецького тексту. Жовква, 1938. Видавництво й друкарня ОО. Василіян. Ст. 24, 16°.

Вільгельм Буш: ПРОЦЬ І ГРИЦЬ ТА ЇХ ПЕСИКИ ХЛЮП І ХЛЯП. Весела історія про двох вітрогонів та їх свавільних песиків. З німецького оригіналу переклав Юра Шкрумеляк. Діточа Бібліотека. Книжочка 227. Видавництво „Світ Дитини". Львів, накладом Видавництва „Світ Дитини", 1939. Ст. 68, 16°. Ціна 80 сот.

М-р Мирон Богун: ВЛАСНИЙ ДІМ МСК. БУДІВЕЛЬНЕ ЩАДНИЦТВО — ШЛЯХ ДО ПОСІДАННЯ ВЛАСНОГО ДОМУ. Будівельно-щаднича бібліотека Коп. Банку „Міщанський Союз Кредитовий" ч. 1. Львів, 1939. Видання Кооперативний Банк „Міщанський Союз Кредитовий" у Львові. Ст. 32, 16°. Ціна 20 сот.

ШИРІТЬ НАШ ЧАСОПИС!

Театри.

Великий Театр.
Понеділок 13. III. год. 8 „Вітвіа мой пересиловько".
Вівторок 14. III. год. 7.30 „Тартюф".

Театр Рінкородностей.
Понеділок 13. III. год. 7.30 „Варшавський Цирулик".
Вівторок 14. III. год. 7.30 „Варшавський Цирулик".

Український Театр ім. І. Котляревського.
ПІДГАЙЦІ:
13. III. Шаріка.
Дня 1, 2, 3 і 4. IV. ц. р. гратиме театр у Львові.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
УГНІВ:
13. III. Безталанна.
14. III. Пісня Бескиду.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).
МОСТИСЬКА:
13. III. Люди на кризі.
14. III. Нітуш.
15. III. Хам.

КІНА

АМІР: „Украдене життя" з Єлисаветою Бергнер.
АПОЛЬО: „Королева леду" (Соня Гені).
АТЛЯНТИК: „Геройська стежа" та „ФІС".
БАЙКА: „Буде ліпше" (Щепко і Тоньо).
БАЛТИК: „Марко Польо".
ВАНДА: „Панна з посте-рестанте". „Зоряна ескадра".
ҐРАЖИНА: „Остання бригада".
ЕВРОПА: „Заза".
КАСІНО: „Трьох приятелів".
КОПЕРНИК: „Три серця".
МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".
МЕТРО: „Еспанський метелик" (Джанета Мекдональд).
МІРАЖ: „Індійська гробниця".
МУЗА: „Царівна Снігурка".
ПАКС: „У тіні хреста".
ПАЛЯС: „Суец" (Льорета Йонг, Аннабеля, Тирон Павер).
РАЙ: „Під фальшивим обвинуваченням".
РІЯЛЬТО: „Шікаго".
РОКСІ: „Інститутка" з Д. Дюрбен.
СВІТ: „Володар Каліфорнії" (Люіс Тренкер) і колірові додатки.
СВЯТОВИД: „Розалія", „Проступник".
СТИЛЕВЕ: „Залюблена пані" та ревія.
ТОН: „Циганка", „Польо".
УТІХА: „Переможна боротьба" та ревія.
ХИМЕРА: „Синій лис" із Зарою Лєандер

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Долина Мозелі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 13. березня 1939.

7.00 Ранішній денник. 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.00 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Птахи вертаються, будують гнізда, 11.15 Легка музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і промисловців: Як використати банковий кредит. Відповіді на актуальні питання, 13.30 Барва в музиці, авд. для ліцеїв, 14.00 Концерт баляд, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: сьогодні орх., 20.30, 21.00 Мандрівно-„ру... „Нуждарі" на осн. В. Гіґо, 15.30 Симфон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Економічні нариси, 16.35 Бетовен: Форт. квартет ес-дур ч. 10, 17.05 Ремісник відпідає авторові, 17.45 Історія електричности на тлі розвитку науки, 17.50 Дворжак, Стабат Матер, міш. хор, сопран, тенор, меццосопр., бас-баритон, орган, 18.10 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.15 Льв. новинки, варієте: Дипльоматичне студіом УВК, 18.50 Актуалії, 19.05 Поїзд у невідоме, муз. авд. орх., хор, сопран, бас, кларнет, форт. Евг. Стебельський пісеньки в супр. гітари, 20.55 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Концерт солістів, форт., скр., 21.40 Літер. новини, 22.00 Спорт, 22.05 Розбудова Львова, 22.20 Льв. музичні портрети: Ст. Дунецький, хор, форт., тенор, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 14. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: День праці доброї сільської господині, 11.15 Концерт солістів з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., **14.00 „Великопістні псальми" літер.-муз. авд. у виконанні Т-ва „Боян" під дир. І. Охримовича.** 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Всюди є життя — і на дні океану, гутірка для молоді, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Лафонтенові казки, авд. з пл., з муз. і поясненнями, 16.50 „Кінь Пшевальського" гутірка, 17.00 Камер. концерт, 17.25 Нові шляхи морського рибальства, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Ю. Анджеєвський читає свої твори, 18.10 Програмова резерва, **18.20 Для села: „За ліпшу продукцію сирівців для домашнього промислу на селі" в українській мові вигол. інж. В. Кіляр,** 18.30 Авд. для робітників, 19.00 Розр. концерт: орх., пісеньки в супр. гітари, спів. 20.05 „Міньон" оп. Томаса; у перерві коло год. 21.05 Інформ. вістки, Веч. денник, спорт, програма на завтра, коло год. 22.27 Література на шпилях понеґіризму, 23.10 Ост. вістки. 23.15 Інформ. авд., 23.20 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Понеділок, 13. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 18.45 Гостина в Африці, гутірка 20.00 „Трубадур" оп. Вердія, БУДАПЕШТ 17.15 Хор, 20.20 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 16.00 Розр. концерт, **19.50 Вістки в українській мові.** 22.30 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Веселі мельодії, 18.00 Пісні, музика, 20.10 Романтичні пісні, 21.00 Фільг. концерт, 22.30 Скрипка, форт., КЕЛЬН 18.25 Пісні, 20.10 Нар. пісні, ЛЯГТІ 18.40 Скрипк. твори Сібеліюса, МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 20.30 Легка і танк. музика, 21.00 „Іль вентаріо" оп. Кучіни, ПРАГА 21.35 Квартет ц-моль Бетовена, ПАРІ ПТТ 19.05 Пісні, 19.30 Легка музика, 21.00 Арфа, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 19.15 Хоральна музика, 21.30 „Мадам Хризантем" оп. Месаджера, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Легка музика, СОФІЯ 18.00 Популярна музика.

Вівторок, 14. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 18.00 Вес. мельодії, 20.10 Дута орх., 21.00 Фільм. мельодії, БУДАПЕШТ 19.30 Опера, 22.20 Циг. музика, ВІДЕНЬ 16.00 Розр. музика, 18.20 Солісти, **19.50 Комунікат в українській мові,** 21.20 Камер. концерт, ГАМБУРГ 21.00 Музика на вар. інструментах, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.45 Твори Дебюссі, 22.30 Форт., КЕНІҐСБЕРҐ 19.00 „Тангайзер" оп. Ваґнера, ЛІОН 21.30 „Ґрісельда" оп. Массенета, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 22.00 Форт., ПАРІ ПТТ 19.05 20.30 Пісні, 21.30 Давні пробовиці, ПРАГА 19.25 Військ. орх., 19.55 Нар. пісні, 20.25 Симфонія ц-дур Моцарта, РАДІО ПАРІ 19.15 Гітара, 21.15 Камер. музика, 22.30 „Ля феє ..." ком. Джонзона, РИМ 17.15 Концерт інстр. квінтету, 21.00 „Мадонна Орета" оп. Прімо Річчителія, СОФІЯ 17.30 Військ. орх., 18.15 Мельодії І. Штравса, 20.55 Рос. романси, 21.25 Легка музика, 22.00 Танк. музика.

Середа, 15. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові.** БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 19.45 Вечірній гомін, 20.10 Концерт для молоді, 21.15 Оперткові мельодії, БУДАПЕШТ 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 18.20 Веселі пісні та музика, **19.50 Вістки в українській мові,** 20.10 Давня і нова танк. музика, 22.30 Розр. концерт, орх., сол., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Камеральна музика, 20.10 Брамсові та Ґріґові твори, ДРОЙТВІЧ 21.00 „Матей-маляр" оп. Гіндеміта, КЕЛЬН 18.10 Соната ґ-дур на скр. і форт. Ґріґа, 19.15 Популярна музика, МІЛЯНО 17.15 21.00 „Іль Піккольо Мара" оп. Масканія, ПРАГА 18.25 Вальси та марші, 19.25 Забуті мельодії, 20.35 Славянський квартет Малята, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 19.00 Форт., 19.30 „Кармен" оп. Бізета, 22.10 Танки, ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30 „Чорний Перо" оп. Гайоша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 10. березня 1939.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3.45
1. кг. масла бочков. та експ.	зол. 3.50
1 л. молока	сот. 17—18
1 кг. яєць	зол. 1.—

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла" на „Рідну Школу" зол. 3.— Іванна Ґерманович, Камінка Струмилова; зол. 10.— інж. Еміл. Гамерський, Бидгощ.

ОГОЛОШЕННЯ

КОНКУРС

на реконструкцію мурованої церкви в Роздzaловичах і будову нової дерев'яної церкви в Болові Долішній.

Пляни можна оглянути в канцелярії Парохіяльного Уряду в Купновичах Старих, почта Купновіце Нове, залізн. стація Конюшки Сімянівські. Слепий вектор реконструкції можна дістати за надісланням 1 зол. Отворення оферт дня 24. березня 1939 год. 14.

Купновичі Ст. 9. березня 1939.

о. Стефан Онишкевич, парох. 588 1-

МІСЬКА УПРАВА В КОР. СТОЛ. ЛЬВОВІ.

Льв. II/2 — 34/Or/39.

У Львові, 10. березня 1939.

ОПОВІСТКА.

Міська Управа в кор. стол. Львові подає до загального відома щодо постанов закона з дня ... серпня 1923. р. про тимчасове урегулювання комунальних фінансів Ден. З. Р. П. Ч. 62, поз. 454 ... розпорядку Президента Речипосполитої з дня 17. грудня 1924. р. Ден. З. Р. П. Ч.: 51, поз. 522 і розпорядку Міністра Внутрішніх Справ з дня 6. грудня 1932 р. Ден. З. Р. П. ... екс 1933 поз. 71 проекти статутів про побір податку дорогового ... сязі Ґміни м. Львова в році 1939 і про побір в обсязі Ґміни м. Львова від 1. квітня 1939 оплати за вдержування ладу і чистоти на ... усування сміття із нерухомостей.

Проекти цих статутів є виложені до перегляду в бюрі ... Міської Управи, Ратуш II. п. ... 282 в часі від 11. III до 17. III. ... включно в урядових годинах ... 10-ї до 12-ої.

Зацікавленим платникам комунальних данин прислуговує право перегляду проектів цих статутів ... теж внесення замітів і завваг ... чинці 7 днів до 24. березня 1939 включно, які візьме під увагу Міська Рада по винесенні відповідного рішення.

Президент міста:
Д-р Станислав Островський

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyckyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek ...
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів ...